

be|ret sb., -(t)en, -(t)er,
-(t)erne (en damehat)

be|ret|ning sb., -en, -er, -erne

be|ret|te vb., -r, -de, -t

be|ret|ter sb., -en, -e, -ne

be|ret|ti|ge vb., -r, -de, -t (give
noget et ti)

be|ret|ti|gel|se sb., -n (rime-

lig grund til at noget skal
eksistere el. gælde); have sin
berettigelse

Dansk
Sprognævn

Årsberetning 2011

ret|skriv|ning sb., -en, -er,
-erne, i sms. retskrivnings-,
fx retskrivningsreform,
retskrivningssystem Dansk
ret|skriv|nings|ord|bog|en, Sprognævn
-en, retskrivningsordbøger,
retskrivningsordbøgerne
rets|lig (el. retlig) adj., -t, -e
rets|læ|ge sb., -n, -r, -rne (læ-
ge som bistår med lægelige
undersøgelser ved retssager),

Dansk Sprognævns mission

Ved at indsamle og formidle viden om det danske nutidssprog hjælper og inspirerer vi alle til at udveksle oplysninger, tanker og ideer på et klart og formålstjenligt dansk.

Dansk Sprognævn er en statslig forskningsinstitution under Kulturministeriet. Sprognævnet, der blev oprettet i 1955, har til opgave på videnskabeligt grundlag at give myndighederne og offentligheden råd og oplysning om det danske sprog. Sprognævnets hovedopgaver er:

- at følge med i sprogets udvikling, fx ved at registrere nye ord
- at svare på spørgsmål om dansk sprog og sprogbrug
- at fastlægge den danske retskrivning og redigere og udgive den officielle danske retskrivningsordbog.

Dansk Sprognævn Årsberetning 2011

© 2012 by Dansk Sprognævn, Copenhagen

Layout: Falcon | Grafisk Design

Print: Frederiksberg Bogtryk as

Printed in Denmark 2011

ISBN 978-87-89410-44-9

Indhold

Forord	5
Årsberetning 2011	6
Medlemmer	6
Medarbejdere	7
Møder	8
Tværgående funktioner	10
Administration	10
Løn og personale	11
Økonomi	11
Samarbejde med andre institutioner	12
Øvrige kontakter	17
Oplysning og rådgivning	20
Spørgsmål og svar	20
Elektronisk svarbase	20
Hjemmesiden	21
Sprogportalen sproget.dk	21
Besøgsstatistik	23
Vejledning mv.	23
Nævnet i medierne	24
Kampagnen Gang i sproget	25
Resultater fra 2011	26
Normering	31
Forskningsberetning for 2011	33
Forskningsudvalget	33
Interne forskningsprojekter	34
Eksternt finansierede forskningsprojekter	38
Publikationer	43
Aktivitetsplan for 2012	49
Regnskab for 2011	51

be|ret sb., -(t)en, -(t)er,
-(t)erne (en damehat)
be|ret|ning sb., -en, -er, -erne
be|ret|te vb., -de, -t
be|ret|ter sb., -en, -e, -ne
be|ret|ti|ge vb., -r, -de, -t (give
nogen ret til)
be|ret|ti|gel|se sb., -n (rime-
lig grund til at noget skal

Dansk
Sprognævn

FORORD

2011 stod i kampagnernes tegn. Både den danske og den nordiske sprogkampagne bød på et væld af aktiviteter med konkurrencer, konferencer, tv-udsendelser og masser af indslag i de nye medier, heriblandt en overordentlig populær sproglig julekalender til de mobile platforme.

Samtidig fortsatte arbejdet med nævnets kerneopgaver, formidling og forskning og især redigeringen af Retskrivningsordbogen 2012.

Nævnet har i forbindelse med kampagnen Gang i sproget fået mulighed for at prøve kræfter med kommunikation via sociale medier som Facebook og twitter og via mobile applikationer og derigennem indhøstet vigtige erfaringer som kan bringes i spil når den nye Retskrivningsordbog skal lanceres i november 2012.

De nye medier påvirker uden tvivl vores måde at bruge sproget på, og samtidig med at vi i Sprognævnet altså i stigende grad selv bruger medierne, har vi sat gang i forskningsprojekter som skal hjælpe os med at forstå hvordan denne påvirkning foregår, og hvad den indebærer.

Det afføder mange tankevækkende diskussioner: Skal man *prikke* eller *poke* nogen? Hvordan bøjes *iPad* i flertal? Og skal vi kalde det en *tavlecomputer*?

De nye medier giver rig mulighed for at udvikle sproglig kreativitet, og vi ser mange alternative stavemåder. Vi ved ikke om det skaber større usikkerhed om den officielle retskrivning, men vi kan i hvert fald i denne årsberetning konstatere at Sprognævnets webtjenester og især Retskrivningsordbogen er mere efterspurgt end nogensinde før.

Dorthe Duncker
Formand

Sabine Kirchmeier-Andersen
Direktør

Årsberetning 2011

MEDLEMMER

Repræsentantskab for perioden 1.1.2011-31.12.2011

Center for Læseforskning · Lektor *Martin Holger Juul*
Danmarks Lærerforening · Lærer *Greta Jørgensen*
Danmarks Radio · Sprogredaktør *Martin Kristiansen*
Dansk Forfatterforening · Forfatter *Ellen Boen*
Dansk Journalistforbund · Faglig konsulent *Kirstine Baloti*
Dansk Skuespillerforbund · Skuespiller *Henrik Petersen*
Dansk Standard · Korrekturlæser *Helen Købke*
Danske Dagblades Forening · Medredaktør *Michael Ehrenreich*
Danske Skønlitterære Forfattere · Forfatter *Peter Rønnev-Jessen*
Danske Universiteter · Professor *Jens Ulrik Andersen*
Danske Universiteter · Lektor *Elisabeth Arnbak*
Danske Universiteter · Lektor *Dorthe Duncker*
Danske Universiteter · Instituttleder *Johannes Nørregård Frandsen*
Danske Universiteter · Lektor *Hans Götzsche*
Danske Universiteter · Lektor *Eva Skafte Jensen*
Danske Universiteter · Professor *Bolette Sandford Pedersen*
Danske Universiteter · Professor *Torben Veith Schroeder*
Dansklærerforeningen · Lektor (læreruddannere) *Hanne Beermann*
Dansklærerforeningen · Gymnasielærer *Anders Pors Nielsen*
DANTERMcentret · Professor *Bodil Nistrup Madsen*
Det Danske Akademi · Forfatter *Søren Ulrik Thomsen*
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab · Seniorredaktør *Henrik Lorentzen*
EU's sprog tjenester · Oversætter *Jørn Westengaard-Holm*
Folketingets Administration · Redaktionssekretær *Anne Jensen*
Forbundet Kommunikation og Sprog · Forbundsformand *Per Lindegaard Hjorth*
Foreningen Norden · Generalsekretær *Henrik Hagemann*
Grænseforeningen · Generalsekretær *Knud-Erik Therkelsen*
It- og Telestyrelsen · Redaktionschef *Lisann Troelsen*
Justitsministeriet · Kontorchef *Lennart Houmann*
Kulturministeriet · Journalist *Birgit Meister*
Kulturministeriet · Direktør *Michael Wright*
Uddannelsesforbundet, Lærerne i dansk som andetsprog · Formand *Dan Sæderup*
Lektoratsudvalget under
Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling · Lektor *Nina Møller Andersen*
Modersmål-Selskabet · *Translator* *Jørgen Christian Wind Nielsen*
Professionshøjskolernes Rektorkollegium · Rektor *Stefan Hermann*
Statsministeriet · Konsulent *Anita Furu*

Stednavneudvalget · Institutleder *Bente Holmberg*
Translatørforeningen · Translatør *Michael Tettinek*
TV2 · Sprog-, stemme- og værtscoach *Lisbeth Eskelund*
Undervisningsministeriet · Undervisningskonsulent *Benedicte Kieler*
Personligt medlem · Professor *Frans Gregersen*
Personligt medlem · Direktør *Jørn Lund*

Bestyrelsen for perioden 1.1.2011–31.12.2011

- Dorte Duncker (formand)
- Bente Holmberg (næstformand)
- Stefan Hermann
- Birgit Meister
- Johannes Nørregaard Frandsen
- Torben Veith Schroeder
- Pia Jarvad (medarbejderrepræsentant)

MEDARBEJDERE

Til nævnets forsknings- og informationsinstitut har der i 2011 været knyttet følgende medarbejdere:

Videnskabeligt personale

Bodil Aurstad, cand.philol., videnskabelig medarbejder, leder af Nordisk Sprogkoordination

Christian Becker-Christensen, cand.mag., ordbogsredaktør fra 31.5.2011 til 30.11.2012, (fra 31.5.2011 til 11.9.2011 22,5 t., året ud 30 t.)

Philip Diderichsen, ph.d., videnskabelig medarbejder (fra 12.9.2011 til 13.11.2011 21 t., herefter 30 t. året ud)

Jakob Halskov, ph.d., forsker (fratrådt 31.8.2011)

Margrethe Heidemann Andersen, cand.mag, ph.d., forsker (80 %)

Pia Jarvad, seniorforsker, 37 t. til 30.6.2011, herefter 30 t. og seniorordning 80 %

Sabine Kirchmeier-Andersen, ph.d., direktør

Anne Kjærgaard, ph.d., informationsmedarbejder uden for stillingsstruktur under Nordisk Sprogkoordination indtil 15.6.2011 18,5 t., herefter informationsmedarbejder ved Sprognævnet fra 16.6.2011 til 30.11.2011 og 1.12.2011 til 31.12.2011 igen under Nordisk Sprogkoordination 37 t.

Anni Renner Mortensen, bibliotekar 25 t. fra 26.4.2011

Jørgen Nørby Jensen, cand.mag., informationsmedarbejder

Anita Ågerup Jervelund, cand.mag., seniorkonsulent

Ida Elisabeth Mørch, cand.mag., videnskoordinator

Marianne Rathje, ph.d., forsker

Ole Ravnholt, ph.d., seniorforsker (stedfortræder for direktøren)

Jørgen Schack, cand.mag., seniorforsker

Line Brink Worsøe, cand.mag., ph.d.-stipendiat fra 1.9.2009 til 31.8.2012

Kontorpersonale

Anette Klett, fuldmægtig (70 %)

Timelønnet medhjælp

Anne Karen Andersen, stud.mag.

Crispin Gye Belmonte, stud.mag. (fra 1.4.2011)

Sune Just Christensen, stud.mag. (fra 28.9.2011)

Katja Abel Flindt, stud.mag. (til 1.10.2011)

Anna Sofie Hartling, stud.mag. (fra 1.6.2011 12 t. fratrædt 30.11.2011)

Daisy S. Grann Kjær, stud.mag. (barsel fra nov. 2011)

Sara Camilla Lønskov Kohl, stud.mag. (fra 1.6.2011 12 t.)

Anna Kristiansen, stud.mag. (fra 1.7.2011 12 t.)

Simon Bierring Lange, stud.mag. (fra 1.12.2011 12 t.)

Katja Årosin Laursen, stud.mag. (til 31.8.2011)

Signe Nordstrand, stud.mag. (barsel til 5.9.2011)

Katrine Falcon Søby, stud.mag. (fra 28.9.2011)

Nicoline Munck Vinther, stud.mag.

Nis Wraasø, stud.mag. (til 31.8.2011)

Praktikanter

Simon Bierring Lange, universitetspraktik (fra 5.9.2011 til 4.11.2011)

Sofie Vestergaard Braüner, universitetspraktik (fra 1.2.2011 til 30.4.2011)

Job med løntilskud

Anni Renner Mortensen, bibliotekar (til 31.3.2011)

Rasmus Løfgren, cand.mag. (fra 15.8.2011 til 14.11.2011)

MØDER

Repræsentantskabsmøder

Repræsentantskabet holdt 2 møder i 2011. På det første møde 25.3.2011 behandlede repræsentantskabet årsberetning og årsplaner og drøftede repræsentantskabets forretningsorden. På det andet møde 7.10.2011 holdt professor Erik Hansen et foredrag om hans og Lars Heltofts store værk „Grammatik over det Danske Sprog“ som netop var udkommet. På dette møde blev repræsentantskabets forretningsorden endeligt vedtaget, og dermed blev reorganiseringen af Sprognævnet i den nye struktur efter lovændringen i 2009 afsluttet.

Fagråd

Fagrådet for retskrivning

Fagrådet for retskrivning skal først og fremmest godkende normændringer af ikkeprincipiel karakter i ordbogen, fx dobbeltformsændringer og ændringer i paragrafferne i retskrivningsreglerne, og skal derudover vurdere hvilke ændringer der kunne være principielle og derfor skal forelægges repræsentantskabet. Fagrådet har desuden til opgave at følge den overordnede redigering af den alfabetiske del af ordbogen og at være rådgivende mht. fx ordudvalget i ordbogen. Fagrådet er også rådgivende inden for retskrivningsspørgsmål der ikke behandles direkte i Retskrivningsordbogen, fx translitterationsregler.

Fagrådet har i 2011 bestået af lektor Eva Skaftø Jensen og seniorredaktør Henrik Lorentzen, samt af direktør Sabine Kirchmeier-Andersen og redaktionsgruppen. Seniorkonsulent Anita Ågerup Jervelund har siden marts 2010 været formand og sekretær for fagrådet.

Redaktionsgruppen har for det samlede fagråd fremlagt en liste over oprettede artikler og en liste over normændringer i bøjningsformer og sammensætningsformer i Retskrivningsordbogen 2012. Derudover har fagrådet drøftet formuleringer, eksempler mv. i de paragraffer i Retskrivningsordbogen der indeholder de principielle retskrivningsændringer som blev vedtaget af repræsentantskabet i 2010 og godkendt af kulturministeren (i samråd med undervisningsministeren) i 2011. De pågældende paragraffer i ordbogen er § 14 (om store og små bogstaver i forkortelser og lign.), § 19.1.a (sær- og sammenskrivning af visse præpositions- og adverbialforbindelser), § 23 (om substantiver på *-el*, *-en* og *-er*) og § 57 (om bindestreg).

Fagrådet har i alt holdt 3 møder i 2011.

Fagrådet for publikationer

Dansk Sprognævns fagråd for publikationer har til formål at udvikle og kvalitets sikre nævnets publikationer, først og fremmest Nyt fra Sprognævnet, artikler som publiceres på nettet og diverse andre udgivelser. Hvad angår Nyt fra Sprognævnet, har fagrådet til opgave at godkende svar som skal offentliggøres. Derudover har fagrådet rådgivende funktion i forhold til nævnets publiceringsstrategi og den samlede publikationsportefølje. Fagrådet kan også foreslå nye publikationer.

Fagrådet består af i alt fem medlemmer. Fra repræsentantskabet deltager professor Bolette Sandford Pedersen (formand), direktør Jørn Lund og institutleder Bente Holmberg, og fra instituttet deltager direktør Sabine Kirchmeier-Andersen og informationsmedarbejder Jørgen Nørby Jensen (sekretær). Fagrådet har en funktionsperiode på 4 år og følger repræsentantskabsperioden.

Fagrådet for publikationer har i 2011 holdt 4 møder, og medlemmerne har derudover været i jævnlig mailkontakt. På sine møder har rådet primært behandlet svar og udkast til artikler mv. til Nyt fra Sprognævnet samt materiale til sproget.dk.

Bestyrelsesmøder

Bestyrelsen har i 2011 holdt 6 møder. Bestyrelsen har fortsat arbejdet med at fastlægge Sprognævnets organisation, herunder forretningsorden for repræsen-

tantskabet og udvikling af samarbejdet mellem instituttet og repræsentantskabet. Endvidere har bestyrelsen forberedt repræsentantskabsmøderne. Bestyrelsen har derudover været involveret i udformningen af instituttets forskningsplan og det videnskabelige grundlag for nævnets arbejde. Der har i de forløbne år været mange administrative opgaver, og bestyrelsen har arbejdet på at skabe mere plads til de strategiske og faglige diskussioner.

TVÆRGÅENDE FUNKTIONER

Bibliotek

Nævnet ansatte i begyndelsen af 2011 bibliotekar Anni Renner Mortensen på deltid. ARM varetager ud over biblioteksfunktionen også administrative opgaver bl.a. i tilknytning til nævnets forlagsvirksomhed.

Bibliotekarens arbejde er primært at få ryddet op i samlingerne og skabe ensartethed, overblik og kontinuitet. Der har gennem årene været forskellige måder at klassificere bøgerne på, hvilket selvsagt ikke er hensigtsmæssigt. For at tilgodese forskernes behov og få det fulde udbytte af biblioteket er der derfor iværksat en delvis omklassificering.

I praksis betyder det at omkring halvdelen af samlingens 270 hyldemeter bøger skal omklassificeres og fysisk flyttes. Hovedparten er registreret på trykte kartotekskort, resten elektronisk. Ved arbejdet med omklassificeringen benyttes lejligheden til at få bøgerne registreret i den elektroniske base så man med tiden kun skal slå op et og samme sted. På længere sigt kan det give mulighed for at også eksterne kan søge i Sprognævnets bibliotek.

Bogsamlingen består primært af sprog-bøger og ordbøger indkøbt, samlet og doneret gennem mange år. Blandt dem også gamle, sjældne læderindbundne bøger hvoraf en del kræver ekstra pleje og opmærksomhed. Opmærksomhed har de læderindbundne fået i form af læderfedt, og plejen skal en bogbinder sørge for. Helt præcist har vi 30 bøger som kræver ombinding. En af dem er: „Fuldstændig Fremmedordbog eller Lexicon over alle i vort Sprog brugelige fremmede Ord, med Angivelse af deres Retskrivning, Udtale og Kjøen, samt fordanskning, Omskrivning eller Forklaring i Alfabetisk orden“ skrevet af Joh. Nik. Høst i 1837.

Bibliotekaren hjælper derudover også forskerne med litteratursøgninger, referenceopgaver og andre ad hoc-opgaver.

ADMINISTRATION

I foråret 2011, knap et år efter indflytningen på H.C. Andersens Boulevard 2, fik nævnet besked fra Kulturministeriet om at nævnet igen skal flyttes; denne gang til 4. sal af den høje fløj i det gamle Radiohus på Rosenørns Allé. Flytningen er begrundet i at Kulturministeriet gerne vil indhøste besparelser ved at udnytte sine ejendomme mere effektivt. Nævnet kommer til at bo sammen med Musikkonser-

vatoriet, Nationalmuseets musikhistoriske museum, som skal bo på 2. og 3. sal, samt Sjællands Symfoniorchester og Suzuki-instituttet som skal bo på 5. sal. En stor del af 2011 er gået med at udarbejde ombygnings- og indretningsforslag og udarbejde udbudsmateriale for en samlet entreprise for byggeriet. Da bygningen er fredet, er det en stor udfordring for nævnet og for de tilknyttede arkitekter at udforme lokalerne på en sådan måde at de understøtter nævnets virksomhed og arbejdsformer mest muligt.

Under det store regnvejr i sommeren 2011 var vandet trængt ind gennem udluftningskanalerne til kælderen og løbet ned over nævnets udklipsarkiv. Resultatet var at ca. 100 A4-mapper med ca. 30-40 plastiklommer med avisuklip i hver var blevet alvorligt vandskadede. Efter rådgivning fra Nationalmuseets konservatorer endte nævnet med at investere i 2 fryserne hvor alle beskadigede mapper blev frosset ned for at forhindre dannelse af råd og svamp indtil en systematisk tørring og ompakning kunne påbegyndes. Nævnet afventer stadig en vurdering af om bygnings ejer, ATP, evt. skal betale for skaden.

Nævnets administrative it-systemer, bl.a. løn og personaleadministration, økonomistyring og it-administration generelt, er i løbet af 2011 endeligt overdraget til hhv. Statens Administration og Statens It. Det betyder at systemvedligeholdelse og udvikling samt lønhåndtering, bogføring og økonomiopfølgning varetages af Statens Administration. Al it-service foregår via Statens It som også ejer nævnets hardware og software. Det har naturligvis de ønskede stordriftsfordele, men centraliseringen betyder også at der fortsat er brug for et lokalt beredskab på de fleste områder, samt at rammerne for nævnets aktiviteter bliver mere snævre, især i de tilfælde hvor man har brug for at bevæge sig uden for de fastsatte standarder, fx når man vil udvikle noget nyt. Det er især problematisk i forbindelse med forsknings- og udviklingsprojekter. Alt i alt er der dog et godt samarbejde mellem nævnets administrative medarbejdere og vores kontaktpersoner i Statens Administration og Statens It, og der stor vilje til at finde fornuftige og fleksible løsninger.

LØN OG PERSONALE

Nævnets sikkerheds- og samarbejdsudvalg har i 2011 især arbejdet videre med opfølgningen på arbejdet med det psykiske arbejdsmiljø og konstateret at de igangsatte initiativer har haft en god effekt, og at arbejdsklimaet er blevet forbedret. Revisionen af lønpolitikken som blev igangsat i samarbejde med Dansk Magisterforening, er afsluttet.

ØKONOMI

Nævnet har i 2011 modtaget ekstern finansiering til etablering af nordiske forskningsnetværk og til et postdocprojekt som går i gang i 2012, om klart sprog i det offentlige, med SKAT som samarbejdspartner. Nævnet deltager i et EU-projekt om

registrering af sprogs status i en række EU-lande og i et projekt finansieret af de europæiske sprogævn i EFNIL og Nordisk Sprogkoordination med samme fokus. Endvidere er der opnået finansiering til opbygning af et forskernetværk om sproget i de nye kommunikationsformer fra Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet.

Nævnet går ud af 2011 med et overskud på 101.222 kr. Nævnet har fået tilsagn om at beløbet kan overføres til 2012.

SAMARBEJDE MED ANDRE INSTITUTIONER

Nordisk Sprogkoordination

En langsigtet indsats i sprogsamarbejdet i Norden skal give en bedre effekt af og effektivitet i arbejdet. Den nye organisation med oprettelsen af Nordisk Sprogkoordination åbner for et bredt samarbejde mellem de mange aktører på sprogområdet og sikrer en ikke-fragmenteret indsats. Formålet med koordinatorfunktionen er at øge videndeling mellem aktørerne og koordinere aktiviteter som ikke før er set i sammenhæng, og på den måde få en synergieffekt både ud af aktiviteterne i Netværket for Sprogævnene i Norden og koordineringen af Program for Sprogkurser, dvs. universiteternes sommerkurser Nordkurs, lærernetværket Nordspråk og De Nordiske Perler som holder sprog- og kulturkurser for journalist- og lærerstuderende. Ved at skabe kontinuitet i driften ønsker man at synliggøre det nordiske sprogsamarbejde i større grad for omverdenen.

I perioden 2009-2012 skal indsatsen på sprogområdet i Nordisk Ministerråd i hovedsagen rettes mod målgruppen børn og unge. Også en del af de aftalte netværksaktiviteter under sprogævnene i Norden skal rettes mod børn og unge, deres forståelse af dansk, norsk og svensk og interesse for at deltage i det nordiske sprog- og kulturfællesskab.

Nordisk Sprogkoordination havde i 2011 en bemanding på ca. 1,75 årsværk, inklusive opgaven som forvaltningsorgan for de nordiske tiltag og for de nationale tiltag der omfattede Danmark, Færøerne og Grønland under den nordiske sprogkampagne. NOSK bestod i 2011 af en projektleder (Bodil Aurstad) og flere medarbejdere i deltidsansættelser (Jakob Halskov, Anne Kjærgaard, Line Pedersen, Pia Jarvad og flere studentermedhjælpere).

Nordisk Sprogkoordination skal:

- Én gang årligt (frist 15. oktober) fremlægge arbejdsplanerne for henholdsvis den nye koordinatorfunktion og de aftalte netværksaktiviteter for Embedsmandskomiteen for Uddannelse og Forskning (EK-U), Rådgivningsgruppen for Nordisk Skolesamarbejde (NSS) og Ekspertgruppen, Nordens Sprogråd (ENS).
- Én gang årligt (frist 15. februar) fremlægge årsrapporterne for henholdsvis den nye koordinatorfunktion og de aftalte netværksaktiviteter for EK-U, Rådgivningsgruppen for Nordisk Skolesamarbejde (NSS) og Ekspertgruppen Nordens Sprogråd (ENS).

- Nordisk Sprogkoordination udtaler sig om arbejdsplanen for Program for Sprogkurser.
- Mandatperioden er af EK-U udvidet til 4 år. Den nye koordinatorfunktion og aftalte netværksaktiviteter skal derfor evalueres inden udgangen af 2012. Evalueringen påbegyndes i januar 2012 og afsluttes i løbet af efteråret 2012.

I 2011 blev Netværket for Sprognævnene i Nordens årlige konference afholdt 22.-26. august i Ilulissat i Grønland i et samarbejde mellem Sprogsekretariatet i Grønland og Nordisk Sprogkoordination. Temaet for konferencen var „Modersmål, andetsprog, nabosprog og fremmedsprog“. Konferencen fik økonomisk støtte fra Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet, Kulturministeriet i Grønland og Nordens Institut i Grønland ud over de aftalte netværksmidler.

Netværkets projektvirksomhed i 2011 har været som følger:

- *Nordisk sprogforståelse og sprog i de nye kommunikationsmedier (NoSSinK)*. I 2011 blev der oprettet et forskningsnetværk under NoSSinK-paraplyen med deltagere fra Dansk Sprognævn, Göteborgs Universitet, Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo og Norges Teknisk-Naturvidenskabelige universitet. Forskningsnetværket fik økonomisk støtte fra Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet ud over de aftalte netværksmidler. Leder for arbejdsgruppen er Marianne Rathje, Dansk Sprognævn.
- *Nordisk børneordbog på internettet*. I 2011 har redaktionen arbejdet med lemmalisten og definitioner for dansk, norsk (bokmål og nynorsk) og svensk. Der er lavet aftaler om oversættelse til finsk, færøsk, grønlandsk, islandsk og samisk samt indspilning af lydfiler. Børneordbogen, som skal ligge gratis på internettet, vil indgå som en del af netstedet www.nordeniskolen.org og lanceres i 2012. Ordbogen er finansieret med støtte fra Nordisk Kulturfond, Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet, Nordisk Sprogkampagne, Språkrådet i Norge og Språkrådet i Sverige, Dansk Sprognævn og Netværket for Sprognævnene i Norden. Arbejdsgruppens leder er Torbjørg Breivik, Språkrådet (Norge) og hovedredaktør er Pia Jarvad, Dansk Sprognævn.
- *Klarsprog*. I 2011 arrangerende Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum klarsprogskonferencen *Juridisk Sprog*. Konferencerapporten vil blive publiceret i 2012, men præsentationerne ligger allerede på Árni Magnússon-instituttets hjemmeside. Konferencen fik økonomisk støtte fra Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet ud over de aftalte netværksmidler. Arbejdsgruppen arrangerede endvidere et planlægningsmøde før seminaret om nordiske klarsprogsprojekter i 2012. Klarsprogsarbejdet fik i 2011 økonomisk støtte fra Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet ud over de aftalte netværksmidler. Leder for arbejdsgruppen er Ari Páll Kristinsson, Árni Magnússon-instituttet (sekretariat for Islands sprognævn).
- *Nordisk sprogbarometer*. Arbejdsgruppen har i 2011 afholdt planlægningsmøder i tilknytning til de europæiske sprognævns (EFNILs) møder. Den nordiske sprogbarometergruppe håber at kunne indpasse et nordisk delprojekt inden for

rammerne af EFNILs europæiske projektplaner. Den europæiske EFNIL-rapport dækker i forvejen Danmark, Sverige, Norge, Island og Finland. Spørgeskemaet vil i tillæg blive sendt ud til Grønland og Færøerne. Leder af arbejdsgruppen er Sabine Kirchmeier-Andersen, Dansk Sprognævn.

- *ASTIN (Arbejdsgruppen for sprogteknologi i Norden)*. I 2011 arrangerede ASTIN workshoppen *On visibility and availability of LT resources* under NoDaLiDa-konferencen i Riga. ASTIN's rapport fra konferencen i 2010 *Språkteknologi för ökad tillgänglighet* er publiceret både i bogform og på internettet. Workshoppen og trykkeriudgifter til rapporten er dækket af netværkets projektmidler. Arbejdsgruppens leder er Rickard Domeij, Språkrådet (Sverige).
- *Sprognævnenes svartjenester (harmonisering og udvikling af database)*. Netværket afsatte i 2009 midler til over en treårsperiode teknisk at harmonisere den danske, den norske og den svenske svarbase. I 2011 blev grænsefladen www.nordsvar.org præsenteret på Sprognævnenes netværksmøde, og spørgsmål vedrørende ortografi er lagt ind i basen. ASTIN er styregruppe for projektet, og projektet er finansieret af netværkets projektmidler. Projektleder er Sabine Kirchmeier-Andersen, Dansk Sprognævn.
- *Sprog i Norden*. Netværkets årbog redigeres af en redaktion sammensat af de nordiske sekretærer. For 2011-udgivelsen er Pia Jarvad i Dansk Sprognævn hovedredaktør på vegne af Nordisk Sprogkoordination. Oplaget er på ca. 700 eks. Der er i 2011 påbegyndt et arbejde med at forberede digitalisering og e-udgivelse af tidligere og kommende udgaver af *Sprog i Norden* og andre nordiske skriftserier under netværket. Den nye publiceringsløsning er finansieret med støtte fra Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet og netværkets egne midler.
- *Tegnsprog*. Netværket for Sprognævnene i Norden ønsker at støtte etableringen af et nordisk tegnsprogsnetværk. Netværket har i 2011 indsamlet kontaktoplysninger og faciliterer desuden etableringen ved at reservere projektmidler til et arbejdsseminar i 2012.

I 2011 har Nordisk Sprogkoordination haft flere møder med repræsentanter for Program for Sprogkurser. Det drejer sig om ledere og programkoordinatorer for De Nordiske Perler, Sprogpiloterne, Nordspråk og Nordkurs. Hovedmålet for Program for Sprogkurser er at der skal findes et kursustilbud som styrker nabo-sprogsperspektivet i undervisningen i fagene dansk, norsk og svensk, og desuden at udbrede kendskabet til de nordiske sprog. Målgruppen omfatter både studenter og undervisere ved læreruddannelserne og på universitetsniveau. Samarbejdsnævnet for Udlandslektorer (SNU) indgår ikke under paraplyen Program for Sprogkurser, men har regelmæssig kontakt med Nordisk Sprogkoordination.

Nordisk Sprogkoordination indgår som partner i det nordiske netværk *Parallelsproglige mål for Nordens universiteter*. Parallelsproglighed er det andet arbejds-spørgsmål der skal følges op på i den nordiske sprogdeklaration, og NOSK deltager som observatør i netværkets møder. Netværket er støttet af Nordplus Sprog- og kulturprogrammet.

Nordisk Sprogkoordination skal drive opøgende virksomhed for at informere brugere om aktiviteter som foregår i Netværket for Sprognævnene i Norden og Program for Sprogkurser. Informationsopgaven løses af interne medarbejdere eller nationale stedfortrædere og via websiderne.

I 2011 bidrog Nordisk Sprogkoordination til *Redegørelse om tiltag der fremmer forståelsen af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de der arbejder for og med den målgruppe* som blev fremlagt for Nordisk Råds session i København.

Nordisk Sprogkampagne

Den nordiske sprogkampagne blev initieret under det islandske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2009 og lanceret i april 2010 under det danske formandskab. Arbejdet med kampagneaktiviteterne afsluttes i 2012. Kampagnen består af tre hoveddele: de nordiske tiltag, de nationale tiltag og en konkurrence under samarbejdsministrene. I arbejdet med at styrke sprogforståelsen hos børn og unge bidrager Nordisk Sprogkoordination som kampagneleder og koordinator for de fællesnordiske tiltag og varetager det danske nationale tiltag efter opfordring fra Ministeriet for Børn og Undervisning, som har udpeget Dansk Sprognævn som forvaltningsorgan for den danske del af kampagnen. Der er oprettet et sprogkampagneråd hvor aktørerne kan mødes og diskutere mulige tiltag. I 2011 blev der afholdt ét møde i Sprogkampagnerådet.

Resultatmålene for kampagnen er:

- „At synliggøre nordisk sprog og kultur med fokus på sprogforståelse (dansk, norsk og svensk)
- At børn og unge bliver opmærksomme på nordisk sprogforståelse
- At stimulere børn og unge til at lære at forstå dansk og/eller norsk og/eller svensk
- At imødekomme nogle børn og unges behov for at styrke deres sprogforståelse
- At børn og unge selv får mulighed for at komme til orde
- At give skolelærere og andre der arbejder for og med børn og unge, redskaber til at medvirke til at styrke børn og unges sprogforståelse
- At udvikle metoder der fremover kan benyttes af både børn, unge og voksne, når børns og unges sprogforståelse skal styrkes.“

Følgende projekter er succesprojekter som der skal følges særligt op på under sprogkampagnen:

- Sprogpiloterne (www.sprogpiloter.dk)
- Norden før og nu (www.dr.dk/norden)
- Nordisk Klimadag 2010 (www.klimanorden.org)
- Norden i Bio (www.nordenibio.org)
- Tekstkompetence i Norden (www.nordiskprojektbank.dk)
- Digitalt undervisningsmateriale på iTunes U (itunes.ntnu.no)

Kampagneledelsen har holdt møder med projektlederne med tanke på hvordan kampagnen kan bidrage til at netop deres projekt videreudvikles. Alle projekter og involverede aktører er repræsenteret i Sprogkampagnerådet.

Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé (NORDBUK) under samarbejdsministrene har reserveret egne kampagnemidler til at videreudvikle og informere om netstedet „Norden før og nu“. De nye sprogaktiviteter på netsiden blev lanceret til skolestart 2011.

Sprogkampagnen består, ud over de nordiske tiltag, også af nationale tiltag. De nationale tiltag varetages af aktører der er udpeget af de nationale undervisningsministerier. Det danske Ministerium for Børn og Undervisning gennemførte den 30. november 2011 i samarbejde med Dansk Sprognævn og Nordisk Sprogkoordination en nordisk nabosprogskonference med titlen: „Hvorfor er dansk så svært!“. Hensigten med konferencen var at øge opmærksomheden på den fortsatte brug af dansk, norsk og svensk som fælles kommunikationssprog i forbindelse med alt nordisk samarbejde såvel internt mellem de nordiske lande som på globalt plan. Konferencen havde et særligt fokus på nabosprogsundervisning i dansk samt på danskundervisning på Færøerne og Grønland og i Island. Konferencen var rettet mod lærere på grund- og ungdomsuddannelserne med henblik på at udvide deres kendskab til og brugen af dansk, norsk og svensk i undervisningen af børn og unge. Det samlede antal tilmeldte til konferencen var ca. 115 personer. Deltagerkredsen viste sig at opfylde forventningerne, idet langt den overvejende del af deltagerne var undervisere. Også den geografiske sammensætning opfyldte forventningerne, idet der var ca. 30 deltagere fra Vestnorden, 12 fra Finland, Norge og Sverige. Konferencens budget dækkede rejsestipendier til et antal deltagere fra Færøerne og Grønland. Der blev uddelt 11 stipendier til færingere og 1 til en grønlænder. Derudover deltog de grønlandske fagkonsulenter, der i forvejen var i København til et andet møde. I forbindelse med konferencen blev de to vinderprojekter af de nordiske samarbejdsministres pris for innovativt undervisningsmateriale præsenteret. De to projekter er netsiderne www.nordeniskolen.org og www.nordiskesprak.net, og de vil begge blive lanceret i 2012. Endvidere blev vinderne af Nordisk Sprogkampagnes pris for lærerstuderende kåret ved konferencen. Konferencen fik en meget fin evaluering.

Under sprogkampagnen er der arrangeret flere seminarer, konferencer og workshops for lærere i alle de nordiske lande og selvstyrende områder. Information om den nordiske sprogkampagne findes på netstedet www.nordisksprogkampagne.org. Sprogkampagnerådet har desuden sin egen, lukkede blog som fungerer som intranet.

Europæisk samarbejde

Sprognævnet er medlem af den Europæiske Samarbejdsorganisation for Nationale Sproginstitutioner (EFNIL), har siden 2006 været repræsenteret i organisationens bestyrelse og haft næstformandsposten siden 2009.

Medlemsorganisationerne er nationale institutioner hvis arbejdsområder er forskning, dokumentation og strategi/politik i forbindelse med de officielt aner-

kendte standardsprog inden for EU's medlemslande. Der er p.t. 35 ordinære eller associerede medlemmer.

Temaet på årsmødet 2011, som fandt sted i London, var sprogundervisning: „The role of language education in creating a multilingual Europe”. Endvidere blev de 3 igangværende sprogbarometre, Language Rich Europe, META-net og European Language Monitor (ELM), præsenteret.

Nævnet har siden 2009 deltaget i EFNIL's arbejdsgruppe ELM (European Language Monitor) som har til formål at udvikle et system så man løbende kan følge udviklingen i de europæiske sprogs status i fx uddannelse, forskning, medier og erhvervsliv. Ledelsen af projektet blev i slutningen af 2010 overdraget til Sabine Kirchmeier-Andersen. Projektgruppen præsenterede sine resultater, som bygger på en omfattende spørgeskemaundersøgelse fra 23 europæiske lande, på årsmødet. En samlet rapport udgives i 2012.

Via EFNIL er nævnet også blevet deltager i EU-projektet Language Rich Europe (se nedenfor) som også sigter mod sproglige statusmålinger.

Endvidere har EFNIL lanceret endnu et projekt, EFNILEX, som har til formål at udvikle automatiske metoder til at skabe ordbøger for sprogpar hvor der ikke foreligger nogen brugbare ordbøger i forvejen. Der er i 2011 publiceret en webside med eksperimentelle ordbøger for ungarsk-slovensk, nederlandsk-fransk og ungarsk-litauisk.

EFNIL har en hjemmeside, www.efnil.org, hvor man kan finde yderligere oplysninger.

ØVRIGE KONTAKTER

Det Danske Akademi

I september 2010 indgik nævnet en aftale med Kulturministeriet og Det Danske Akademi således at akademiet fremover påtager sig en ny rolle i sprogdebatten så litteraturens bidrag til det danske sprog og dets vækst kan styrkes.

Det er nu aftalt at Det Danske Akademi vil tage følgende konkrete initiativer:

- Dansk Sprognævn og Det Danske Akademi vil afholde et årligt møde hvor de drøfter det danske sprogs udvikling og mulighederne for yderligere fælles tiltag.
- Det Danske Akademi vil afgive skriftlige responsa på Dansk Sprognævns forslag til ændringer i dansk retskrivning.
- Det Danske Akademi vil opfordre sine medlemmer til i højere grad at deltage i sprogrelaterede arrangementer, som fx Kulturnatten.
- Det Danske Akademi vil opfordre danske forlag til at give Dansk Sprognævn og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab adgang til at søge ord i elektroniske udgaver af litterære værker.

De to institutioner afholdt et fælles arrangement på Hofteatret i 2011 som led i regeringens sprogkampagne Gang i sproget. Konferencen satte fokus på forholdet

mellem sprog og digtning. Programmet bød på læsning af digte af Pia Tafdrup, Pia Juul, Søren Ulrik Thomsen samt foredrag om sprog af Jørn Lund og Per Øhrgaard. Arrangementet blev afsluttet med en paneldebat ledet af Jens Smærup Sørensen med deltagelse af Per Stig Møller, Bodil Aurstad, Jørn Lund, Per Øhrgaard, og Sabine Kirchmeier-Andersen.

Dansk Tegnsprog

Sprognævnet deltager i det nordiske samarbejde om tegnsprog under Nordisk Sprogkoordination. Nævnet har udpeget Ole Ravnholt som nævnets formelle repræsentant og Jette Hedegaard fra Center for Tegnsprog som nævnets faglige repræsentant, da nævnet ikke har medarbejdere med kompetencer inden for tegnsprog. Sprognævnets engagement i dansk tegnsprog har til formål at fremme viden om at dansk tegnsprog er et selvstændigt sprog i Danmark, og derudover at støtte tegnsprogs miljøerne i deres arbejde for at udvikle og især dokumentere dansk tegnsprog. Dansk tegnsprog er endvidere en del af den danske sprogkampagne. Sprognævnet skal i 2012 være vært for et nordisk tegnsprogsseminar.

Individuelle kontakter

Flere af nævnets medarbejdere er endvidere engageret i faglige selskaber og institutioner mv.:

Bodil Aurstad varetager ledelsen af enheden Nordisk Sprogkoordination (NOSK) – en opgave som nævnet løser for Nordisk Ministerråd. Den nordiske sprogkoordinator holder kontakten til Nordisk Ministerråds sekretariat (NMRS), styringsgruppen Rådgivningsgruppen for Nordisk Skolesamarbejde, Ekspertgruppen Nordens Sprogråd, Netværket for Sprognævnene i Norden, Program for Sprogkurser og Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet (SNU). Under den nordiske sprogkampagne blev der oprettet et Sprogkampagneråd og udnævnt nationale projektledere som NOSK også holder kontakten til. *Bodil Aurstad* er medlem af bestyrelsen i Det norske sprog- og litteraturselskab (NSL), som står bag publiceringsprojektet www.bokselskap.no, og medlem af Nordisk Netværk for Editionsfilologi (NNE). Hun er medlem af Det Norske Akademi for Sprog og Litteratur og sidder i bestyrelsen for Det Norske Akademis store ordbok (NAOB) samt i styringsgruppen for jubilæumsprojektet Språkåret 2013 i Norge (under Nynorsk kultursentrum). Hun har desuden været beskikket censor for Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim (NTNU).

Margrethe Heidemann Andersen er nævnets repræsentant i Stednavneudvalget. Opgaven er pr. 1.1. 2012 overgået til Anita Ågerup Jervelund.

Pia Jarvad er nordisk sekretær og deltager i Nordisk Sprogkoordination. Hun er medlem af styregruppen for sproget.dk og medlem af Kemisk Nomenklaturudvalg. Endvidere har hun vejledt studerende i emner som afløsningsord, faste forbindelser og sprogpolitik på forskellige akademiske niveauer. Hun er hovedredaktør af Nordisk børneordbog på nettet. Hun har fortsat samarbejdet med Grønlands

Sprognævn om udvikling af en ny grønlandsk-engelsk ordbog og er medlem af ordbogsrådet for ordbogen.

Jørgen Nørby Jensen er sekretær for fagrådet for publicering og redaktionssekretær for Nyt fra Sprognævnet. Han har desuden ført tilsyn med sproget.dk.

Anita Ågerup Jervelund er formand og sekretær for fagrådet for retskrivning og har siden 29.4.2009 været medlem af LEDA's (Leksikografer i Danmark) bestyrelse og har ført tilsyn med sproget.dk.

Sabine Kirchmeier-Andersen (SKA) er fortsat medlem af bestyrelsen for EFNIL (siden 21.11.2006, næstformand siden 6.11.2009) og medlem af de nordiske sprognævnets sprogteknologigruppe ASTIN (siden 30.11.2006). Hun blev i 2011 medlem af bestyrelsen for Danske Taler. SKA er ligeledes fortsat medlem af Københavns Universitets aftagerpanel (Nordiske Studier og Sprogvidenskab samt Det Humanistiske Fakultet), medlem af styregruppen for forskerskolen i uddannelsesforskning ved Københavns Universitet (FUKU) og DK-CLARIN. Hun har siden 2009 været medlem af aftagerpanelet for Institut for Sprog og Vidensteknologi på CBS. Endvidere er hun fortsat medlem af Kulturministeriets arbejdsgruppe for ledelsesudvikling og medlem af styregruppen for sproget.dk samt medlem af Terminologigruppen i Danmark. Hun er censor i dansk sprog og datalingvistik ved universiteterne.

Marianne Rathje er medlem af redaktionen for tidsskriftet NyS, Nydanske Sprogstudier og har fortsat været censor i sprogpsykologi, audiologopædi og dansk ved universiteterne samt censor i dansk på læreruddannelsen. Herudover er Marianne Rathje medlem af netværket DaDi (Danskfagets didaktik), leder af netværket NoSSinK (Nordisk Sprog og Sprogforståelse i de Nye Kommunikationsmedier) og leder af netværket SwiSca (Swearing in Scandinavia).

Ole Ravnholt er nævnets repræsentant i IT-terminologiudvalget og nævnets kontaktperson for tegnsprog. Han har fortsat været censor i dansk ved lærerseminarierne. Hans beskikkelse som fast, eksternt medlem af lektorbedømmelsesudvalget for dansk på lærerseminarierne udløb 30.9.2006, men er blevet forlænget ad hoc indtil den hidtidige ordning bliver endeligt afviklet. Ole Ravnholt er også medlem af netværket DaDi (Danskfagets didaktik) og medlem af netværket NoSSinK (Nordisk Sprog og Sprogforståelse i de Nye Kommunikationsmedier).

Jørgen Schack er medlem af Undervisningsministeriets opgavekommission for dansk – læsning og retskrivning, bestyrelsesmedlem i Selskab for Nordisk Filologi og censor i dansk sprog ved Københavns Universitet. Han er endvidere medlem af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab.

Oplysning og rådgivning

SPØRGSMÅL OG SVAR

Instituttet har i 2011 besvaret 7909 sproglige spørgsmål – ca. 11 % færre end i 2010. Det var forventet at antallet af spørgsmål ville falde yderligere i 2011 i takt med at flere og flere opdager hvor omfattende en viden der findes på sproget.dk, og de stigende besøgstal på sproget.dk tyder på at dette er tilfældet. Vi ser fortsat en tendens til at nævnet hyppigere får spørgsmål som kræver en længere udredning, og færre spørgsmål som kan besvares rutinemæssigt.

Nævnet modtager ikke skriftlige spørgsmål pr. e-mail uden forudgående telefonisk aftale, men der er til gengæld to linjer på spørgetelefonen, hvilket giver en hurtigere og mere effektiv ekspedition af henvendelserne. Nævnet registrerer svar som vedrører nye sproglige iagttagelser, og som har særlig forsknings- eller formidlingsmæssig interesse. Antallet af registrerede svar er vokset med 122 svar i 2011.

ELEKTRONISK SVARBASE

Nævnets svarbaseprojekt under ledelse af Margrethe Heidemann Andersen har nu været i gang i omkring 1 år. Projektets formål er at sikre at al information er samlet ét sted for nævnets medarbejdere når der skal rådgives og oplyses om det danske sprog. Det er her man kan finde alle registrerede spørgsmål og svar, det er her man kan finde oplysninger om hvad kolleger har skrevet i klummer og fortalt i interview i tv og radio, og det er her man kan finde inspiration til formidlings- og forskningsartikler.

I løbet af 2011 er indtastningen af nøgleord fra Nyt fra Sprognævnet 2006-2011 afsluttet, og nøgleord til nye numre af Nyt fra Sprognævnet lægges løbende ind. Det er også blevet besluttet at alle artikler der er forfattet af medarbejdere på Sprognævnet, forsynes med nøgleord og lægges (som reference) i basen. Flere af de registrerede svar i svarbasen skal offentliggøres på sproget.dk., og der er vedtaget en procedure for hvordan denne proces skal forløbe.

Svarbasen vil således med tiden komme til at indeholde alle de oplysninger som Sprognævnet har givet til offentligheden, og dermed bidrage til at de relevante informationer, fx i forbindelse med svartjenesten, kan findes endnu hurtigere og mere pålideligt, ligesom man hurtigere vil kunne danne sig et overblik i forbindelse med et forskningsprojekt. Svarbasen er tæt knyttet til det nordiske databaseprojekt der søger at gøre svarene tilgængelige på tværs af de nordiske sprog, og til sproget.dk, hvor en stor del af svarene bliver offentliggjort.

Svarstatistik	2008	2009	2010	2011
Nye registrerede	83	244	198	122

Antallet af besøg i gennemsnit pr. dag på Sprognævnets hjemmeside er i 2011 faldet med 2 % til 2083. Siden præsenterer først og fremmest nævnet og dets virksomhed, dets forskningsprojekter, nævnets vigtigste produkter – Retskrivningsordbogen og Nye ord i dansk – samt svartjenesten og nævnets forskning. Den vigtigste indgang til sproglig rådgivning og opslagsværker på nettet er fortsat først og fremmest sproget.dk. Der bringes jævnligt nyheder – først og fremmest om nævnets aktiviteter.

I løbet af 2011 er der blevet udviklet en ny tjeneste på hjemmesiden: www.dsn.dk/sprogprojekter. Siden giver oplysning og vejledning om sprogprojekter til offentlige og private organisationer som gerne vil arbejde mere professionelt og systematisk med organisationens sproglige udtryk. Vejledningen bygger på Anne Kjærgaards forskning i organisationers sprogpolitik, på Sabine Kirchmeier-Anderdens erfaringer fra en masteruddannelse for sprog- og kommunikationsmedarbejdere og på Dansk Sprognævns årelange erfaring med sproglig rådgivning. På siden finder man gode råd og ideer lige fra de indledende analyser ved sprogprojektets start til hvordan man motiverer de skrivende medarbejdere og sørger for løbende opfølgning og kvalitetssikring. En omfattende linksamling til sprogpolitikker, gode eksempler, forskningsresultater og artikler giver mulighed for fordybelse.

Der er i 2011 arbejdet videre med at gøre siden Nye ord i dansk mere interaktiv. Siden bliver relanceret i 2012.

Retskrivningsordbogen er den webtjeneste på dsn.dk som er mest flittigt brugt, den tegner sig for 3,6 mio. besøg om året i 2011.

SPROGPORTALEN SPROGET.DK

Arbejdet med sprogportalen begyndte i 2005 som et samarbejde mellem Sprognævnet og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab (DSL) med en særlig bevilling til styrkelse af det danske sprog. Siden vedligeholdes af de to institutioner i fællesskab.

Sproget.dk har til formål:

1. at give professionel sproglig hjælp, altså at give råd og vejledning om sproglige problemer, samt formidle forståeligt om svære emner
2. at give adgang til officielle og autoritative opslagsværker
3. at skabe øget sproglig bevidsthed, bl.a. mht. nuancer, præcision og sprogets virkning, fx ved at udnytte netmediets muligheder, bl.a. ved at betone de interaktive aspekter
4. at synliggøre dansk sprog og Sprognævnets og DSL's arbejde med sproget.

I 2011 er der blevet arbejdet videre med det fornyede design af hele siden. Dette har dog afventet en flytning af siden til en opdateret udgave af CMS-systemet, og pga. store arbejdsbyrder hos programmøren var arbejdet ikke helt færdigt og endnu ikke offentliggjort ved udgangen af 2011.

I begyndelsen af 2012 vil man møde det nye sproget.dk, som ved hjælp af et nyt design vil gøre forsiden og underforsiderne mere visuelt udtryksfulde. Der er blevet arbejdet på nyt indhold, bl.a. 2 nye emner under typiske problemer. I 2011 blev der endvidere offentliggjort 92 nye svar fra Sprognævnets svarbase på sproget.dk.

I august 2011 kom sproget.dk på Facebook. Formålet er at være til stede i et forum som mange benytter, og dermed få flere til at opdage og bruge sproget.dk. Ambitionsniveauet er mindst et indslag om ugen. I praksis viser det sig at blive til meget mere. I de første 20 uger blev der lagt 122 opslag ud, dvs. i gennemsnit 6 om ugen. På Facebooksiden besvares der ikke sproglige spørgsmål, men sproget.dk's fans kan diskutere sproglige emner på siden.

Succeskriterier for sproget.dk's tilstedeværelse på Facebook er:

1. at de mennesker der følger siden er tilfredse med det de får
2. at de får hvad de forventer
3. at der kommer flere brugere på sproget.dk.

En evaluering efter 4,5 måneders tilstedeværelse viser at der ikke er nogen som beklager sig, og der er kommet flere daglige brugere på sproget.dk. Ca. 17 % af trafikken på sproget.dk kom fra Facebook i perioden 1.9.2011-30.11.2011, men også inden sproget.dk selv var på Facebook, kom en del trafik fra Facebook, fx 9,88 % i perioden 1.2.2011-30.4.2011.

Fra august til december har siden fået 663 fans. Tallet stiger støt, og til sammenligning har andre sproglige Facebooksider følgende antal venner/fans (per 12.1.2012):

Schwa	125 venner/fans
Sprogmuseet	141 venner/fans
Sprognyheder	149 venner/fans
Talesprogsbutikken	158 venner/fans
Falske venner i Norden	415 venner/fans
Sprognævnet	586 venner/fans
Bruk Skandinavisk!	1733 venner/fans
Gang i sproget	3145 venner/fans

På hverdage uden for ferieperioder er det daglige antal besøgende 8000-9000 på sproget.dk. Det svarer til næsten 2 mio. besøgende om året.

„Sproget.dk“ lå i „Bedst på nettet“ i 2010 på en 1.-plads hvad angår brugertilfredshed. I 2011 ligger sproget.dk på en andenplads i brugertilfredshed og højere i den samlede score end i 2010.

BESØGSSTATISTIK

Samlet set har nævnets webtjenester forsat en meget fin eksponering, og det er tydeligt at de bliver besøgt flittigt – i 2011 mere end 6,3 mio. gange eller ca. 17.000 besøg om dagen, en stigning på næsten 10 % i forhold til 2010.

dsn.dk	2008	2009	2010	Hele 2010	2011	Hele 2011
daglige besøg	2900	2700	2126	775.990	2083	760.160
RO på nettet	2008	2009	2010	Hele 2010	2011	Hele 2011
daglige søgninger	9000	10714	9311	3.398.515	10033	3.662.003
noid	2008	2009	2010	Hele 2010	2011	Hele 2011
daglige besøg			35	12.775	22	8.030
sproget.dk	2008	2009	2010	Hele 2010	2011	Hele 2011
daglige besøg	2384	3887	3894	1.421.310	5228	1.908.220
nosk.dk	2008	2009	2010	Hele 2010	2011	Hele 2011
daglige besøg			19	6.935	33	12.192
nordisksprogkampagne.org	2008	2009	2010	Hele 2010	2011	Hele 2011
daglige besøg					7	2435
gangisproget	2008	2009	2010	Hele 2010	2011	Hele 2011
daglige besøg			1551	161.304	300	31.200
Besøgende/søgninger i alt				5.776.829		6.384.240

Besøg på nævnets hjemmesider 2011

Hertil skal lægges søgningerne på andre platforme, fx ordbogen.com, som nævnet indgik en samarbejdsaftale med i 2011 (se under normering). Siden juni 2011 er der foretaget 2,7 mio. opslag i Retskrivningsordbogen via ordbogen.com.

Der er således i alt foretaget 9 mio. opslag i nævnets produkter på nettet i løbet af 2011 en forøgelse i forhold til 2010 på 57 %.

VEJLEDNING MV.

Medarbejderne i Sprognævnet har holdt foredrag og har medvirket i radio og tv med oplysning om nævnets virksomhed og om sprogproblemer i almindelighed. Nævnet har haft besøg af skoleelever, studerende og grupper af sproginteresserede; alle er blevet orienteret om nævnets virksomhed.

Desuden har studerende og forskere konsulteret nævnet i forbindelse med formulering og udarbejdelse af opgaver, specialer, eksamens-, ph.d.- og forskningsprojekter og har fået vejledning af nævnets ansatte.

I foråret 2011 og efteråret 2011 har 2 praktikanter fra Københavns Universitet været tilknyttet nævnet i 3-4 måneder hver.

Instituttet udarbejdede i foråret 2007 en mediestrategi som blev endeligt vedtaget i arbejdsudvalget i efteråret 2007. Målet er at opnå større synlighed i medierne, at få nævnets budskaber frem på den mest hensigtsmæssige måde, at sikre bred viden om nævnets optræden i offentligheden blandt medarbejderne og at sørge for at pressehenvendelser dirigeres hen til de relevante medarbejdere. Nævnets interne medieservice skanner hver dag aviserne for nyheder som involverer nævnet, og fokus på nyheder til nævnets hjemmeside og sproget.dk er en fast del af nævnets ugentlige rutiner.

Nævnet har fortsat aktiviteterne med en sprogklumme i Jyllands-Posten og deltaget i radioprogrammet Sproglaboratoriet i DR's P1. Endvidere leverer nævnet sproglige indslag i radioprogrammet P4 Formiddag (DR) og deltager i DR's radioprogram Sprogminuttet.

Som led i sprogkampagnen Gang i sproget har nævnet i 2010 samarbejdet med DR om en tv-serie om det danske sprog som blev sendt på DR 2 i april 2011. Med dette er alle mål som blev formuleret i nævnets mediestrategi, blevet opfyldt. Nævnets mediestrategi skal revideres i de kommende år, således at der også formuleres mål og principper for nævnets tilstedeværelse i de sociale medier.

Nævnets medarbejdere, direktør og formand har i 2011 givet 26 interview i radioen, 8 interview i tv, 79 interview i aviser og blade, fået optaget 1 kronik, 7 debatindlæg og 12 klummer. Derudover er der blevet holdt 60 foredrag og afholdt 5 kurser.

Nævnet har leveret 2 % flere indslag i medierne i 2011 i forhold til sidste år. Sprogkampagnen Gang i sproget og Nordisk Sprogkoordination bidrager fortsat meget til den forøgede medieaktivitet, især i de sociale medier.

	2007	2008	2009	2010	2011
Interview radio	31	22	16	27	26
Interview tv	3	3	5	10	8
Interview aviser/blade	59	37	30	62	79
Kronikker	5	4	2	1	1
Læserbreve/debatindlæg	6	6	0	5	7
Klummer		6	11	12	12
Foredrag/poster	30	27	29	63	60
Kursus/besøg	5	1	9	14	5
I alt	139	106	102	194	198

Mediestatistik

Som opfølgning på rapporten „Sprog til tiden“ (2008) besluttede regeringen at iværksætte en kampagne der øger opmærksomheden om det danske sprog. Dansk Sprognævn blev derfor bedt om at stå for kampagnen i samarbejde med Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, DR og Dansklærerforeningen. Kampagnen, som har fået navnet „Gang i sproget“, blev skudt i gang 14.9.2010 med en velbesøgt åbningskonference på Nationalmuseet i København.

Overordnet set skal kampagnen skabe større bevidsthed om hvad et sprog er, hvilken betydning det har for den enkeltes personlige, sociale og kulturelle udvikling, samt hvorfor og hvordan sproget forandrer sig.

Kampagnens mål er at skabe accept af og respekt for forskellige former for sproglig variation, fx dialekt, kunstnerisk sprog, fremmedsprog, ungdomssprog, fagsprog, det talte sprog, det skrevne sprog, tegnsprog osv. Samtidig vil kampagnen formidle forståelse for at en vis standardisering er nødvendig for at opnå en smidig og klar kommunikation. Kampagnen skal blandt andet på en underholdende måde illustrere forskellige former for sprogbrug og udvikle danskernes sproglige fantasi og situationsfornemmelse.

Kampagnens økonomi

Der blev bevilget 900.000 kr. i 2009, 1 mio. kr. i 2010 og 1 mio. kr. i 2011. Kampagnen løber frem til 31. maj 2012. Kampagnens basisbevilling suppleres af næsten lige så mange supplerende ydelser fra de deltagende institutioner og forskellige andre aktører hvilket har medført at det effektive budget er ca. dobbelt så stort som den givne bevilling. På denne måde har det været muligt at gennemføre et stort antal gode og gavnlige aktiviteter med fin synlighed og effekt.

Kampagnens hovedbudskab er at:

- sproget er vigtigt for os alle
- viden om sproget øger glæden ved at bruge det
- sprog er sjovt

RESULTATER FRA 2011

2011 er forløbet meget tilfredsstillende med mange varierede tiltag over for en lang række af målgrupper og med stor respons og dialog om sproget. De overordnede resultater i runde tal fordeler sig således:

Aktiviteter	2010	2011
Onlineaktiviteter		
Besøg på www.gangisproget.dk	160.000	30.000
Test din sprogalders-quiz (som dog toppede i 2010)	200.000	8.000
Visninger på Gang i sprogets Youtube-kanal		24.581
Facebook-indlæg på kampagnens Facebook-side	35	440
Fans på kampagnens Facebook-side	2.680	3.144
Antal aktive på Facebook-siden om måneden	85	2.578
Billeder på gangisproget.dk	120	255
Foredrag		
Hyr en sproghaj – foredrag på gymnasier og folkeskoler	45	10
Forfatterbesøg i folkeskolen		13
Foredrag hvor kampagnen er blevet præsenteret	15	40
Arrangementer		
Antal besøgende på Kulturnatten	600-800	800-900
Skumringsmøde i Hofteatret sammen med Det Danske Akademi		200 deltagere
Konkurrencer		
Gi en historie – fortællekonkurrence for børn	99 klasser og 54 skoler samt 21 dommerklasser	
Klummekonkurrence for 8.- og 9.-klasser	61 deltagende klasser, 352 indsendte klummer	
TV		
Kampen om sproget (tv-serie i 5 afsnit) fra marts til april 2011 på DR2 kl. 22.	I alt 630.000 seere, dvs. 126.000 seere pr. afsnit	
Produktion af undervisningsmateriale til de 5 tv-udsendelser	(Markedsføres i 2012)	
Apps		
Retskrivningsordbogen på mobil; downloads fra App Store og Android Market (akkumuleret 2010-2011)	40.000	
Julekalenderapp; downloads i Danmark	60.000	
Julekalenderapp; downloads i Norge	15.000	
Julekalenderapp; downloads fra andre lande	500	
Oplæsning af dagens ord fra appen på alle 24 kalenderdage på P4 Formiddag over hele landet	24 udsendelser, 850.000 daglige lyttere	
Medieomtale		
Presseomtale	210	145
Omtale/deltagelse i tv og radio		27
Materialer og oplysning		
Huskedler fra Dansk Sprognævn		29

Kort om hovedprojekterne i 2011

Gang i sproget på Facebook

Gang i sprogets side på Facebook har med sine over 3000 fans en god og aktiv modtagergruppe af de nyheder om sprogkampagnen deler på Facebook. Siden fungerer desuden som en effektiv spredningskanal idet links og historier bliver aktivt delt med de tilmeldtes netværk og vennelister. Siden har således en potentiel rækkevidde til ca. 560.000 venner af de omkring 3000 fans.

Gangisproget.dk

Gang i sprogets kampagneside www.gangisproget.dk fungerer som samlings- og omdrejningspunkt for kampagnens aktiviteter. Siden præsenterer sprog- og kampagnenyheder, videoer fra kampagnen samt andre sprogrelevante videoer, og man kan teste sin sprogalders. Endelig vises kampagnens mange fotos på siden. Siden har et tilfredsstillende besøgstal, som dog helt forventeligt lå højest da kampagnen blev skudt i gang.

Foredrag – *Hyr en sproghaj*

På samme måde som i 2010 delte et hold sprogekspertter, kaldet sproghajer, i 2011 ud af deres viden i gymnasieskolen og på folkeskolens ældste trin. Foredragenes mål var at sætte gang i sprogdebatten i klasserne og få bragt emner som både sproglig tolerance og variation og sproglig korrekthed på dagsordenen.

Forfatterbesøg

Som en del af kampagnen kunne skoler i foråret 2011 booke en forfatter til at besøge skolen og fortælle om en af sine bøger. Forfatterne satte særligt fokus på det sproglige og på deres arbejde med sproget. De deltagende forfattere var:

- Dy Plambeck: Drømmehøjen (5.-8. klasse)
- Jacob Weinreich: Gyserklubben (4.-6. klasse)
- Jesper Wung-Sung: Ægte brøker (9.-10. klasse)
- Christina Hesselholdt: Værelse uden nøgle (4.-6. klasse)
- Sara Skaarup: Sort sommer (7.-10. klasse)

Foredrag

Foredragsaktiviteten ifm. kampagnen har været høj og inkluderer blandt andet foredrag afholdt på et kort sommerkursus på Rødning Højskole, 7 foredrag under temaet Gang i sproget på Folkeuniversitet og desuden en lang række foredrag i virksomheder, organisationer og på institutioner, hvor omtalen af kampagnen og dens aktiviteter har indgået som en væsentlig del af Dansk Sprognævns formidlingsarbejde. Samtidig har også institutionerne i styregruppen deltaget aktivt i arbejdet med at sprede kendskabet til kampagnens mange aktiviteter og budskaber.

Netværk, mødeaktivitet og konferencedeltagelse

Der har i 2011 været stor aktivitet med møder om samarbejdstiltag med andre institutioner og virksomheder, fx videnskab.dk, Det Danske Akademi, Kommunikationsforeningen, overskrift.dk, Gi en historie, British Council m.fl.

Endelig har Gang i sproget deltaget med bidrag på konferencerne

- „Tør du – du forstår mere end du tror – hvis du tør“ (se mere under Nordisk Sprogkoordination)
- „Hvorfor er dansk så svært?“ (se mere under Nordisk Sprogkoordination).

Kulturnatten 2011

Kulturnatten 2011 blev besøgt af ca. 800 gæster, der kunne:

- stemme på det mest positive citat om sprog
- afprøve deres sprogevnner inden for metaforer
- navngive ting der endnu ikke hedder noget
- møde deres „falske venner“ fra Norden på nettet
- teste bandeord og slang
- afprøve nye onlinesprogspil
- gætte i hvilket årti forskellige ord er kommet ind i sproget
- stille sprogspørgsmål til medarbejdere fra nævnet.

Skumringsmøde på den europæiske sprogdag

Dansk Sprognævn og Det Danske Akademi holdt litterær sprogaften – kaldet skumringsmøde – på Teatermuseet Hofteatret i København mandag 26.09.2011. Akademiets forfattere, repræsentanter fra Dansk Sprognævn, Nordisk Sprogkoordination og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab læste op, fortalte om sprogudvikling, om Europas betydning for det danske sprog i Danmark og om nordisk sprogforståelse. Der var fuldt hus til det 4 timer lange arrangement.

Klummekonkurrence

61 klasser fra i alt 54 skoler bidrog med 352 klummer om sproglæde i forbindelse med Gang i sprogets klummekonkurrence for landets 8.- og 9.-klasser. De deltagende skoler og klasser fordelte sig geografisk sådan:

- 10 fra Sønderjylland
- 12 fra Midtjylland
- 6 fra Nordjylland
- 5 fra Fyn
- 10 fra København-Frederiksberg
- 11 fra resten af Sjælland.

Der blev uddelt præmier til 1.-, 2.- og 3.-pladsen.

Gi en historie

Målet med den årligt tilbagevendende fortællekonkurrence Gi en Historie er at udvikle elevernes evne til mundtlig formidling. For at styrke og udvikle børns og unges fantasi, sprog og evne til mundtlig fortælling bidrog Gang i sproget til konkurrencen hvor eleverne i 5. klasse landet over trænes i at fortælle historier. 99 klasser og 54 skoler deltog – og 21 klasser fungerede som dommerklasser til den store fortællefinale som blev afholdt på Statens Museum for Kunst den 20.09.2011.

Kampen om sproget

I samarbejde med DR satte kampagnen i en tv-serie på 5 afsnit om det danske sprog fokus på nogle af de historiske begivenheder som har gjort vores sprog til det det er i dag. Serien blev vist marts-april i de sene aftentimer på DR2, og genudsendes på DR1 i 2012.

Serien bestod af følgende programmer og vinkler:

- *Dialekterne* som blev sendt 27. marts kl. 22.10
- *Dagligdagens mange sprog* som blev sendt 3. april kl. 22.10
- *DR – det gode eksempel* som blev sendt 10. april kl. 22.10
- *Magtens sprog* som blev sendt 17. april kl. 22.10
- *Truslen fra engelsk* blev sendt 24. april kl. 22.10

Julekalenderapp på mobilen

I december 2011 kunne smartphone-indehavere hente appen „Juleordskalender“ og få ét juleord om dagen gemt bag en digital låge i julens 24 dage. Til hvert ord knyttede der sig desuden en god historie om ordet eller en forklaring på dets betydning, baggrund eller oprindelse. Formålet var at skabe bevidsthed om hvordan ord er og har været med til at skabe julestemning igennem flere århundreder, og i julekalenderen kunne man se hvordan man har sat ord på juletraditioner i tidens løb. Appen lå 2 dage efter lanceringen på 1. pladsen i free downloads i iTunes og fik en meget stor udbredelse og udbredt omtale i pressen. Parallelt med appen bragte P4 hver dag en oplæsning af dagens ord, og med en daglig lytterskare på 850.000 nåede ordkalenderen således overordentlig bredt ud til befolkningen.

Sproghjælp fra Dansk Sprognævn

Sproghjælp fra Dansk Sprognævn er kortfattede tekster (huskesedler) om sprogrigtighedsproblemer beregnet til elever i 7. til 9. klasse og på ungdomsuddannelserne.

Teksterne er udarbejdet af de medarbejdere på nævnet som arbejder i svartjenesten som et led i kampagnen Gang i sproget. De indeholder mange eksempler og fremstiller reglerne kortfattet og klart. Formålet med huskesedlerne er at give lærere mulighed for let at give deres elever en huskeseddel om et afgrænset sprogligt felt.

Huskesedlerne er testet af en række folkeskole- og gymnasielærere samt på læreruddannelserne og endvidere behandlet i Dansk Sprognævns fagråd for pub-

likationer. I foråret 2012 bliver huskesedlerne tilgængelige på Gangisproget.dk og sproget.dk og kommer desuden som mobilapp.

Emneoversigt:

- *Ad* eller *af*
- Adjektiver
- Adverbier
- Bindestreger
- De små tegn
- De store tegn
- Endelser *-ende* eller *-ene*
- Et eller flere ord
- Find ledsætning
- *Får* eller *for*
- Genitiv
- Grammatiske ord
- *Hans* eller *sin*
- Komma – basisreglerne
- Komma – startkomma
- Kreativ tegnsætning
- *Ligge* eller *lægge*
- *Nogen* eller *nogle*
- Ordklasserne
- Pendulord
- Pronomener
- Punktum
- R-problemer
- Store og små bogstaver
- Substantiver
- Sætninger
- Sætningsled
- *-t* eller *-ede* (præteritum participium)
- Verber

Planer for 2012

Kampagnen Gang i sproget afsluttes 31. maj 2012 og i foråret 2012 planlægges blandt andet følgende kampagnetiltag:

- Freestyle-rap arrangement
- Danmarksmesterskaberne i Scrabble i samarbejde med Dansk Scrabbleforening
- Online-test af sprogholdninger
- Lancering af mobilapp med *Sproghjælp fra Dansk Sprognævn*
- Visning af tv-serien *Kampen om sproget* på DR1
- Markedsføring af det omfattende undervisningsmateriale til tv-serien *Kampen om Sproget*
- Afslutningsmarkering af kampagnen.

Normering

I Retskrivningsordbogen offentliggøres den officielle danske retskrivning, som skal følges af skolen, af alle dele af den offentlige forvaltning, af Folketinget og myndigheder med tilknytning til Folketinget samt af domstolene. Retskrivningsordbogen 2012 er en helt ny ordbog med et fuldstændig ajourført ordforråd, dvs. nye opslagsord tilføjes, og forældede ord stryges. Ordbogen gøres mere brugervenlig på en række punkter, fx indføres der ordidentificerende betydningsangivelser ved et meget stort antal opslagsord, og der indføres orddelingsangivelser på alfabetisk plads. Desuden indføres der flere eksempler på ordenes brug, og der angives flere bøjningsoplysninger ved ordene (fx præsensformer ved verberne).

De ændringer i retskrivningen som efter drøftelse i fagråd for retskrivning blev vedtaget af Dansk Sprognævns repræsentantskab i løbet af 2010, er i 2011 blevet godkendt af kulturministeren (i samråd med undervisningsministeren) og vil fremgå af Retskrivningsordbogen 2012. De vigtigste ændringer er:

1. Bindestrøgsændring i gruppesammensætninger, fx
væg til væg-tæppe kan fremover skrives *væg-til-væg-tæppe*.
2. Bindestrøgsændring i e-mail-adresse mv., fx
e-mail-adresse skal fremover skrives *e-mailadresse*.
3. Apostrofændring, fx
succes'en eller *succesen* skal fremover skrives *succesen*.
4. Ændring af brugen af store og små bogstaver i initialforkortelser, fx
ATP, BNP, it, cd og *dvd* kan fremover skrives *ATP* eller *atp*, *BNP* eller *bnp*,
it eller *IT*, *cd* eller *CD*, *dvd* eller *DVD*.
5. Valgfrihed mellem *-ie* og *-ium* i ord som *akvarium, gymnasium* og *territorium*, fx
gymnasium kan fremover skrives *gymnasium* eller *gymnasie*.
6. Ændringer i bøjningsformer af visse substantiver på *-en, -el, -er*, fx
køkkenet eller *køknet* skal fremover skrives *køkkenet*
regelen eller *reglen* skal fremover skrives *reglen*.
7. Ændring af sær- og sammenskrivning af forbindelser som
inden for/indenfor mv., fx
Du skal stille skoene uden for døren kan fremover skrives: *Du skal stille skoene*
uden for døren eller *Du skal stille skoene udenfor døren*.

Redaktionsgruppen består af Anita Ågerup Jervelund (projektleder), Jørgen Schack, Jørgen Nørby Jensen og Margrethe Heidemann Andersen.

Fagrådet for retskrivning har i 2011 bestået af Sabine Kirchmeier-Andersen, Eva Skaft Jensen, Henrik Lorentzen samt redaktionsgruppen. Anita Ågerup Jervelund er formand og sekretær for fagrådet.

I 2011 er Christian Becker-Christensen blevet ansat til at korrekturlæse og efterse den alfabetiske del af Retskrivningsordbogen 2012. Philip Diderichsen er i 2011 gået i gang med at lave en fuldformsliste af Retskrivningsordbogen 2012, således at ordbogen nemt vil kunne bruges i sprogteknologiske programmer, som fx stavekontroller og orddelelsesprogrammer.

I 2011 har hovedparten af redaktionsarbejdet drejet sig om redigering af den alfabetiske del af ordbogen, og redaktionsgruppen har således ved udgangen af 2011 redigeret ca. 49.000 artikler i alt, hvilket svarer til ca. 80 % af ordbogen. Desuden har redaktionen indført de vedtagne retskrivningsændringer i retskrivningsreglerne, og yderligere mindre justeringer af reglerne er påbegyndt.

I 2012 skal de sidste 20 % af opslagsordene redigeres, retskrivningsreglerne skal gøres færdige, og bogen skal gøres klar til trykning i samarbejde med forlaget. Den gratis netudgave af ordbogen skal forbedres og gøres klar til lancering samtidig med den trykte udgave. Der skal arbejdes med formidlingen af retskrivningsændringerne til skolerne og andre offentlige institutioner og til befolkningen i almindelighed.

Ordbogen skal fra 2013 løbende opdateres med nye ord på nettet, og der skal udarbejdes retningslinjer for hvordan og hvor ofte retskrivningsændringer offentliggøres i fremtiden.

Siden oktober 2010 har man gratis kunnet hente Retskrivningsordbogen (3. udg., 2001) som app ned på sin mobiltelefon. I 2011 har firmaet EMP udviklet en ny applikation med en bedre brugergrænseflade. Appen er blevet downloadet ca. 40.000 gange (2010 og 2011).

Siden juni 2011 har Retskrivningsordbogen også været tilgængelig i ordbogsportalen Ordbogen.com som bruges af mange folkeskoler, universiteter og andre offentlige institutioner.

Nævnet kan konstatere at interessen for Retskrivningsordbogen på nettet er stigende: ca. 3,6 mio. søgninger i 2011 (via www.dsn.dk eller www.retskrivningsordbogen.dk) – en stigning på ca. 7 % i forhold til 2010. Dertil kommer ca. 2,7 mio. søgninger via Ordbogen.com.

I alt har danskerne i 2011 altså foretaget 6,3 mio. onlinesøgninger i Retskrivningsordbogen, hvilket giver en samlet stigning på 75 %.

Forskningsberetning for 2010

Ifølge sprognævnsløven har Dansk Sprognævn „til opgave at følge det danske sprogs udvikling, at give råd og oplysninger om det danske sprog og at fastlægge den danske retskrivning“ og er forpligtet til at „arbejde på videnskabeligt grundlag“. Desuden er Dansk Sprognævn omfattet af lov om forskning ved arkiver, biblioteker, museer mv. der gælder for „visse (...) institutioner under Kulturministeriet, hvor forskning er en væsentlig forudsætning for varetagelsen af institutionens hovedopgave“. Sprognævnets forskning har altså det strategiske sigte at tilvejebringe, vedligeholde og forny det videnskabelige grundlag for at løse nævnets opgaver, og nævnet er især pålagt en forpligtelse til at „indsamle nye ord, ordforbindelser og ordanvendelser, herunder forkortelser“.

Men det strategiske formål kan ikke indfris alene ved de bundne forskningsopgaver, for de retter sig først og fremmest imod at vedligeholde det etablerede grundlag. Det er naturligvis en vigtig opgave for nævnet. Men det danske sprogs udvikling kan og bør ses under mange forskellige synsvinkler der på forskellig vis bidrager til oplysnings- og normeringsvirksomheden. Både det danske sprog og det danske sprogsamfund forandrer sig. Derfor er de problemer som danske sprogbrugere søger råd og oplysning om, ikke de samme til alle tider, og de normer der skal oplyses om og tages hensyn til i udarbejdelsen af den danske retskrivning, ligger ikke fast én gang for alle, men er i stadig forandring.

Det gør det nødvendigt at udvikle og forny det videnskabelige grundlag for Sprognævnets virksomhed. Derfor indgår Sprognævnet i samarbejde med andre forskningsinstitutioner om forskning og forskeruddannelse, derfor har nævnets forskere og seniorforskere tid til personlig forskning, derfor prioriterer nævnet ph.d.-stipendier højt, og derfor støtter nævnet at medarbejderne søger om fondsstøtte til deres personlige forskningsprojekter.

FORSKNINGSUDVALGET

Medlemmer

Professor, dr.phil. *Hanne Ruus*, Københavns Universitet, udpeget af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation.

Seniorforsker, dr.phil. *Karen Skovgaard-Petersen*, Det Kongelige Bibliotek, udpeget af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation.

Seniorforsker, cand.mag. *Jørgen Schack*, valgt af nævnets videnskabelige personale, og udvalgets sekretær.

Møder

Dansk Sprognævnets forskningsudvalg har holdt tre møder i 2011, hvor man bl.a. har behandlet nævnets forskningsberetning for 2010 og aktivitetsplan for 2011.

Det ene af møderne blev holdt i forbindelse med Sprognævnets forskningsseminar 8.9.2011 på Bymose Hegn i Helsingør. På dette møde diskuterede medlemmer af forskningsudvalget og nævnets medarbejdere det videnskabelige grundlag for nævnets virksomhed.

Udvalget har også gennemgået nævnets aktivitetsplan for 2011 (Rammeaftale 2011-2014. Strategi). Der er i udvalget enighed om at rammeaftalen er ambitiøs, men at punkterne er vigtige og fornuftige.

Udvalget konstaterede i sin indberetning til Kulturministeriet med tilfredshed at aktivitetsniveauet har været højt, og at den planlagte udvikling har fundet sted.

INTERNE FORSKNINGSPROJEKTER

Forskningsressurser

Ordsamlingen er i 2011 vokset med 3091 indtastede excerpter. Dette er 1126 excerpter mere end i 2010. Denne øgning skyldes opprioriteringen af indsamlingen af ord i rammeaftalen for 2011-2014.

Svarsamlingen: Svar der anses for særlig relevante, fx fordi de ikke kan findes i gængse ordbøger og håndbøger, eller fordi de afspejler nye udviklinger i sprognormer og sprogproblemer, registreres i en database som i 2011 er vokset med 122 svar.

Svarsamlingen og svartjenesten tildeles ikke selvstændig forskningstid, men svarene, især de der registreres, repræsenterer ofte et stykke forsknings- og udredningsarbejde, og samlingen er således et vigtigt kildemateriale for forskning i sprognormernes udvikling.

Korpusressurser

Nævnet har indgået aftaler med Infomedia og med Folketinget om løbende leverancer af tekstmateriale som lægges ind i nævnets korpusværktøj Ordtrawleren (se nedenfor). Mængden af tekster fra Infomedia er i 2011 øget med 34 mio. løbende ord. Materialet suppleres med korpusmateriale fra projektet DK-CLARIN (se nedenfor) og vil efterhånden blive brugt til automatisk ekstraktion af nye ord og vendinger og til forskellige tekstlingvistiske undersøgelser. Der har i 2011 især været fokus på at finde muligheder for at indsamle tekster fra nye medier som Facebook, chat, twitter, blogs og sms'er. Men der er mange ophavsretslige problemer forbundet med denne type indsamling.

Antal ord	2010	2011
Infomedia	315.400.000	364.000.000
Folketinget	35.700.000	35.700.000
Blogs		1.864.487
Forbrugerblade		1.069.500
Leksikon (Wikipedia)		17.490.906
Partipolitik		246.759
Ungdomsblade		570.762
Populærvidenskab		940.318
Elevstile		
Danske taler		843.478
I alt	351.100.000	422.726.210

Samlet set råder nævnet nu over et korpus på ca. 422 mio. løbende ord, men fordelingen af teksterne på de forskellige genrer er meget varierende.

Forskning i sprog og norm

Se Retskrivningsordbogen.

Nye ord og automatisk excerpering

I 2011 har arbejdet med automatisk excerpering ligget stille, dels på grund af personaleskift, dels fordi så mange resurser som muligt er sat ind på at færdiggøre Retskrivningsordbogen. Arbejdet genoptages i 2013.

Staveundersøgelse

Staveundersøgelsen (Anita Ågerup Jervelund og Jørgen Schack) har til formål at skabe overblik over hvilke stavfejl skoleelever i 9. klasse laver i dag, og om eleverne i dag er dårligere stavere end tidligere. Det gøres ved at sammenligne 755 elevers retskrivningsprøver (Folkeskolens afgangsprøve 2008) med en lignende undersøgelse foretaget af Danmarks Pædagogiske Institut (DPI) i 1978. Staveundersøgelsen er blevet opdateret med resultater fra Folkeskolens afgangsprøve 2010. En del af resultaterne blev publiceret i 2010. I 2011 har undersøgelsen stort set ligget stille pga. af arbejdet med Retskrivningsordbogen. Der er dog givet et par interview om undersøgelsen, og der er skrevet en artikel om de grammatiske r-fejl (Jørgen Schack: Grammatiske r-fejl, i Mål og Mæle nr. 3, 2011).

Materialet skal fortsat udvides med FSA-prøver fra 2012 og frem for at følge udviklingen af fejltyperne. Der kan desuden suppleres med de statistiske oplysninger fra FSA 2010 og frem som foretages af Undervisningsministeriet. Der skal evt. inddrages fejltyper fra elevstile. Det er planen at der skal sættes gang i et større forskningsprojekt – gerne i samarbejde med Københavns Universitet og Undervisningsministeriet – der prøver at belyse hvad grunden er til de mest almindelige stavfejl (herunder r-fejlene), og hvilke undervisningsmetoder der mest effektivt kan modvirke denne udvikling.

Personlige forskningsprojekter

Jørgen Schack arbejder på en afhandling med arbejdstitlen *Danske nominaler*.

Afhandlingen omfatter en række artikler om forskellige nominaltypers struktur og semantik samt artikler om orddannelse, herunder dannelse af varemærker o.l.

Ole Ravnholt har i 2011 fortsat sit projekt *Meddelelsesstrukturen i dansk*, delvis finansieret ved en toårig rammebevilling fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation (tidl. Statens Humanistiske Forskningsråd).

Pia Jarvad har fortsat arbejdet med *Nye ord i dansk*. Arbejdet med at ajourføre ordbogen som en „levende nyordsordbog på nettet“ er startet, og Pia Jarvad, Christian Becker-Christensen og Jørgen Nørby Jensen udarbejder løbende nye artikler. Fra maj til november 2011 har Rasmus Løfgren været tilknyttet projektet i job med løntilskud. Projektet er tæt knyttet til arbejdet med Ordtrawleren. Pia Jarvad arbejder endvidere med et projekt om konkurrence mellem afløsningsord og importord i nyordsdannelsen.

Sabine Kirchmeier-Andersen arbejder med hhv. et dansk, et nordisk og et europæisk sprogbarometer. Hun overtog i slutningen af 2010 projektledelsen af EFNIL's sprogbarometer European Language Monitor (ELM), som er en kortlægning af sproglovgivning og modersmålenes, minoritetssprogenes, nabosprogenes og fremmedsprogenes status i skole, højere uddannelse, erhvervsliv og kultur.

I det nordiske projekt arbejdes der med at sammenligne sprognævnenes årlige sprogstatusrapporter, først og fremmest dem i Norge og Sverige, og med at finde fælles indikatorer. Der er planer om at etablere samarbejde med de enkelte landes nationale statistikbureauer, fx Danmarks Statistik, for at identificere de områder hvor man kan indsamle data som er relevante for sproglige statusmålinger. Projektet er blevet integreret i Kulturministeriets kulturstatistikprojekt.

I 2011 er der arbejdet videre med rapporten om EFNIL's barometer ELM 2 samt planlægningen af den næste fase af projektet: ELM 3. Endvidere har der været præsentationer af de forskellige typer af sprogbarometre og især af EFNIL's barometer på Sprognævnenes netværksmøde i Ilulissat og EFNIL's årsmøde i London.

Marianne Rathje arbejder med projektet *Bandeord i dansk – sprogbrug og sprogholdninger før, nu og i fremtiden*. Projektet har til formål at belyse bandeordsinventaret i dansk, afdække udviklingen af bandeordsbrugen sproghistorisk og sprogforandringsmæssigt, samt udforske danskernes bevidste og underbevidste holdninger til bandeord. Bandeord har været et forsømt område i sprogforskningen, men i de seneste 5 år er det blevet et forskningsområde inden for sociolingvistikken – dog især i de engelsktalende lande; bandeordsforskning i de nordiske sprog er stadig ret sparsom. Indtil videre har forskningsprojektet „Bandeord i dansk – sprogbrug og sprogholdninger før, nu og i fremtiden“ belyst dansk bandeordsbrug generationalt og udstukket hypoteser for hvordan bandeordsbrugen vil udvikle sig i dansk i et sprogforandringsperspektiv. Bandeordsbrugen i forskellige danske medier er

også undersøgt. Danskernes holdninger til bandeord er blevet undersøgt ad flere omgange: Unge danskeres bevidste holdninger blev undersøgt i 2009, og unges og ældres bevidste holdninger til bandeord er blevet sammenlignet i en større undersøgelse i 2011. De underbevidste holdninger er herudover blevet undersøgt via akkommodationsanalyser i tre aldersgruppers talesprog, for at kunne afdække hvordan tilpasningen af bandeordsbrugen til samtalepartnere med en anden alder kan sige noget om holdningerne til bandeord. I 2012 skal de underbevidste holdninger til bandeord udforskes ved hjælp af en såkaldt masketest. Desuden skal der arbejdes videre på at få etableret det nordiske netværk af bandeordsforskere (Swearing in Scandinavia – SwiSca, se <http://nordisksprogkoordination.org/swisca>), som blev etableret i 2011.

Marianne Rathje arbejder endvidere på projektet *Unge skriftsprog i de nye kommunikationsformer*. Vi ved ikke ret meget om sproget i de nye medier, dvs. fx sms, chat, twitter, Facebook, e-mail og messenger. Vi mangler at få belyst hvilke sprognormer der har udviklet sig i disse medier, hvilke sprognormer der eksplicit kommer til udtryk her, ligesom vi endnu ikke har viden om præcis hvordan det danske sprog i de nye medier adskiller sig fra brugen af skriftsproget i de traditionelle medier (fx skoletekster, avisartikler, bøger og fysiske breve), eller om hvordan de formodede særsproglige træk i de nye medier påvirker skriftsproget i de traditionelle medier. Formålet med forskningsprojektet er at få indsamlet viden om det danske skriftsprog i de nye medier, dets udbredelse, dets samspil med andre genrer og konsekvenserne for fremtidige sprognormer, fremtidens traditionelle skriftsprog og fremtidig ortografi. Projektets forskningsspørgsmål er derfor: Hvordan påvirkes skriftsproget i de traditionelle medier af skriftsproget i de nye medier?

I 2011 blev der skabt kontakt med unge fra en skole i Jylland og unge fra en skole på Sjælland. Disse unge skal i 2012 interviewes for at få belyst hvilke skriftsproglige genrer de unge møder i deres hverdag, og hvilke skriftsproglige normer de har ift. de forskellige genrer. Derpå skal der indsamles data i form af de unges skoletekster og fritidstekster.

Når skoletekster og fritidstekster er indsamlet, kan en analyse af unges skriftsprog i de nye medier påbegyndes. Målet er at identificere afsmitning fra sproget i nye medier på sproget i traditionelle medier og at afdække de skrivestrategier og normer der ligger bag de unges skriftsprog.

Margrethe Heidemann Andersens forskningsprojekt har titlen *Særskrivning og sammenskrivning i moderne dansk*. På baggrund af et større materiale bestående af avisartikler, stile og debatter på internettet har Margrethe Heidemann Andersen undersøgt mængden og typen af særskrivningsfejl i moderne dansk, og det er i den forbindelse blevet fastslået at særskrivningsfejl er en lige så udbredt fejltipe som r-fejl. Derudover er det blevet klarlagt at det primært er lavfrekvente sammensætninger der særskrives, men at også bl.a. sammensætningernes ordklasse og kompleksitet spiller en rolle for særskrivningsgraden.

Ph.d.-projekter og postdoc-projekter

Det der ikke findes – endnu!

En kvalitativ undersøgelse af moderne dansk orddannelse i et integrerende perspektiv (Line Brink Worsøe).

Ph.d.-afhandlingens emne er de dynamiske og kreative processer der foregår når vi som mennesker får nye situationer til at give mening for os selv og andre. Projektet er sprogpsykologisk lagt an som en beskrivelse af de socialpsykologiske processer og bevægelser der involveres når vi skaber noget nyt i kommunikation, deriblandt det sproglige.

Projektet har to overordnede formål

Det første er at give et billede af hvordan vi skaber vores forståelse og skaber nyt, samt hvordan vi kontekstualiserer det nye og betydningerne af dette i kommunikationssituationen. Dette gøres konkret ved 3 casestudier af eksperimentel karakter: et socialiseringsprocesstudie, et diskursivt studie samt et kontekstualiseringsstudie

Det andet formål er at undersøge hvilke mekanismer der spiller ind når vi danner lokale konventioner. Undervejs i beskrivelsen af sociale processer der involverer og medskaber sprog, undersøges hvordan vi skal forstå de konventionaliseringsprocesser der er involveret i det sprogvitenskabelige udtryk leksikalisering. Dette bliver gjort for at gøre rede for de mange sociale og psykologiske forhold der gør sig gældende i sproglige transformationer over tid. Sidstnævnte vil bidrage i en diskussion om hvordan konventioner skabes og vedligeholdes i forbindelse med nyorddannelse. Desuden bliver projektet på det videnskabelige plan et bidrag til udvikling af en egentlig metodologi inden for det integrerede sprogsyn.

I løbet af foråret 2011 har Line Brink Worsøe foretaget yderligere kvalitative undersøgelser, samt fået udgivet artiklen „What’s in a word – what’s a word in?“ i det internationale tidsskrift „Language Science“ (<http://dx.doi.org/10.1016/j.langsci.2011.04.033>).

Line Brink Worsøe har deltaget med præsentationen „Holdninger til nye ord“ ved nyordskonferencen afholdt af Dansk Sprognævn, maj 2011. Line Brink Worsøe har som tilhører deltaget ved „Third Conference of the Scandinavian Association for Language and Cognition“, juni 2011. Desuden har Line Brink Worsøe deltaget med præsentationen „Computermedieret sprogliggørelse baseret på rent talesprogligt domæne“ ved en conference om „SJUSK i talesprog“ afholdt på Copenhagen Business School (CBS), november 2011.

Projektet blev påbegyndt 1.9.2009 og forventes afsluttet 31.08.2012. Projektet er et ph.d.-stipendium samfinansieret af Kulturministeriet og Københavns Universitet.

DK-CLARIN

Jakob Halskov og Sabine Kirchmeier-Andersen deltager i projektet DK-CLARIN. DK-CLARIN er en forskningsinfrastruktur for humaniora med sprogligt fokus: skrevet, talt og multimodalt. DK-CLARIN skal indeholde store tekstkorporuser med ældre og moderne dansk, parallelle tekster (samme tekst på to sprog), talt sprog, ordbøger, videosekvenser mv. Disse resurser vil blive opmærket med lingvistisk og anden information ved hjælp af automatiske værktøjer. Opmærkningerne gør det muligt at finde og kombinere resultater på helt nye måder. Det betyder at DK-CLARIN vil støtte forskerne på hidtil usete måder og give adgang til nye forskningsresultater inden for sprogvidenskab, litteratur, historie mv.

Sprognævnet er repræsenteret i to delprojekter der har til formål at opbygge hhv. et almensprogligt korpus på ca. 45 mio. løbende ord og et fagsprogligt korpus på ca. 11 mio. løbende ord, omfattende domæner som medicin og sundhed, klima og miljø, it, nanoteknologi, byggeri og anlæg samt landbrug.

Projektet, som blev afsluttet i juni 2011, er finansieret af den nationale pulje for infrastruktur og udføres i et samarbejde mellem Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Det Kongelige Bibliotek, Nationalmuseet, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Dansk Sprognævn og Copenhagen Business School. Projektet er tilknyttet EU-CLARIN-projektet (baseret på ESFRI-anbefalinger) som støttes af EU-midler.

I den sidste del af projektet er de indsamlede korpusdata blevet dokumenteret og lagt ind i databasen. Blandt de interessante genrer i samlingen er især blogtekster som skal bruges i nævnets forskningsprojekt om sproget i de nye kommunikationsformer.

Nordisk klarsprogsprojekt

De nordiske sprognævn har en lang tradition for arbejdet med klarsprog og indtager en ganske unik position i dette arbejde fordi de både omfatter praktikere og forskere. Pia Jarvad er den danske kontaktperson for det nordiske klarsprogsprojekt. Klarsprogskonferencerne afholdes hvert andet år, og temaet for den klarsprogskonference der blev afholdt i Reykjavik 2011, var juridisk sprog. Ved denne conference blev forskningsdimensionen prioriteret i højere grad end tidligere. Anne Kjærgaard og Pia Jarvad sammen med Birgitte Agerholm, Skat, holdt foredrag.

I løbet af 2011 rejste Anne Kjærgaard (Dansk Sprognævn) og Ari Páll Kristinsson (Íslensk málnefnd, Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum) spørgsmålet om hvordan sprognævnenes klarsprogsarbejde kan styrkes yderligere i fremtiden.

I maj 2012 skal der afholdes et seminar hvor klarsprogsrepræsentanterne fra de nordiske sprognævn lægger en overordnet strategi for de kommende 3-4 års fællesnordiske klarsprogsarbejde. Formålet med seminaret er at afdække hvilke initiativer gruppen ønsker at tage på klarsprogsområdet, hvornår og i hvilken rækkefølge tiltagene skal realiseres, og hvordan de skal søges finansieret.

Til seminaret har den deltagende klarsprogsrepræsentant fra hvert nordisk land forberedt en grundig præsentation om status for forskningen i klarsprog i det land

som vedkommende repræsenterer. Med udgangspunkt i dette overblik over status for klarsprogsforskningen i Norden skitserer deltagerne strategien for de kommende års fællesnordiske klarsprogsarbejde, dvs. deltagerne udpeger som minimum et eller flere relevante forskningsprojekter og planlægger og fordeler det videre arbejde (fx med at udarbejde ansøgninger om finansiering).

Projektet har i 2011 modtaget 40.000 kr. af Sprognævnens Netværk under Nordisk Sprogkoordination, og seminaret arrangeres af Anne Kjærgaard.

Nordisk børneordbog på nettet

Projektet har til formål at udarbejde en netordbog for nordiske børn i alderen omkring 12 år. Netordbogen kommer i første omgang til at indeholde danske, norske og svenske ord og fraser, og den vil kunne fungere som indgang til nordisk sprogfællesskab for børn med finsk, færøsk, grønlandsk, islandsk og samisk modersmål og med et mindre kendskab til dansk, norsk eller svensk. Ordbogen indeholder det centrale ordforråd for målgruppen, og brugeren kan søge på modersmålet eller målsproget og få oplysninger på modersmål, målsprog eller alle fire sprog. Ord og ordforklaringer kan læses, men også høres, idet talt tekst indlægges. Netordbogen vil blive en gratis tjeneste på nettet.

Språkrådet i Norge er juridisk ansvarlig og har påtaget sig driftsopgaverne for projektet. Torbjørg Breivik (Norge) er projektleder, og Pia Jarvad (Danmark) er hovedredaktør. Desuden medvirker Jakob Halskov (Danmark), Birgitta Lindgren (Sverige) og Bodil Aurstad (Nordisk Sprogkoordination).

Projektet har modtaget 40.000 euro fra Nordplus Sprog.

Nordisk databaseharmonisering

Ida Elisabeth Mørch, Jakob Halskov/Philip Diderichsen og Sabine Kirchmeier-Andersen deltager i projektet. I 2009 besluttede de nordiske sprognævns netværk at iværksætte udviklingen af et fælles svarbasesystem hvori medarbejdere og eksterne brugere kan søge på tværs af sprogene i hinandens baser. Koblingen mellem sprogene etableres via en såkaldt metataksometri, dvs. en fælles klassifikation af svarene som kobles på de enkelte landes egne klassifikationssystemer. På denne måde kan man finde beslægtede svar om fx bestemthed uden at kende det præcise søgeord på det andet sprog.

I 2011 er arbejdet med udviklingen af den fælles database og webgrænseflade færdiggjort. Eksempeldata fra de svenske, norske og danske sprognævn er lagt ind for at teste systemet. I foråret 2012 skal flere data lægges ind, og systemet bliver derefter frigivet til beta-test. Systemet er forberedt til at der kan tilkobles andre sprog, og at disse sprog kan oprette svar direkte i basen. Både Grønland og Finland har vist interesse for dette. Der arbejdes fortsat på at færdiggøre metataksometrien. Projektet finansieres af Sprognævnens Netværk under Nordisk Sprogkoordination og afsluttes i 2012.

Nordisk sprog og sprogforståelse i de nye kommunikationsformer (NoSSinK)

Projektet har til formål at opnå viden om sprog og sprogforståelse i nye medier i de nordiske lande.

Der blev i 2010 nedsat en arbejdsgruppe med deltagere fra de nordiske sprognævne der skulle undersøge mulighederne for at opnå viden om sprog og sprogforståelse i nye medier i de nordiske lande. Arbejdsgruppen, som blev finansieret af Sprognævnenes Netværk under Nordisk Sprogkoordination, havde en projektleder fra Dansk Sprognævn (Marianne Rathje). Arbejdsgruppen arrangerede bl.a. et seminar (afholdt 25.-26.11.2010) hvor det blev konklusionen at forskningen på området var sparsom, og at mere forskning derfor var nødvendig. Derfor tog Dansk Sprognævn i 2011 initiativ til sammen med universiteterne i Oslo, Bergen, Trondheim og Göteborg at ansøge Nordplus om midler til at etablere et netværk. Netværket opnåede støtte fra Nordplus (10.000 euro) og fik samtidig også netværksmidler fra Sprognævnenes Netværk under Nordisk Sprogkoordination (10.000 euro).

Formålet med NoSSinK-netværket er at samle og tilgængeliggøre viden om sproget i de nye medier fra de deltagende nordiske lande, og netværket vil også undersøge og udvikle mulighederne for at anvende de nye medier i nabosprogs- og modersmålsundervisningen i Norden. Netværket vil være mødested for forskere med henblik på at initiere ny forskning der giver grundlag for komparative studier, undersøge de nye kommunikationsmuligheder og -betingelser som de nye sociale kommunikationsmedier tilbyder, deres konsekvenser for sprogbrugen og den sproglige normdannelse i de nordiske sprogsamfund og for den nordiske sprogforståelse.

NoSSinK-netværket afholdt det første netværksmøde i oktober 2011. I 2012 afholdes yderligere to netværksmøder (i maj og oktober 2012), der oprettes en blog hvor man kan følge netværkets arbejde (på adressen nossink.org), og der afsluttes med en netværksrapport fra hvert deltagende land, dvs. Danmark, Norge og Sverige.

EU-projektet Language Rich Europe

Siden slutningen af 2010 har Sprognævnet (Sabine Kirchmeier-Andersen og Anni Renner Mortensen) deltaget i et EU-projekt, Language Rich Europe, som undersøger sprogenes status i de enkelte EU-lande fra en flersproglig vinkel. Her er formålet bl.a. at måle hvor godt landene lever op til EU's målsætning om at hver borger skal kunne mindst 3 sprog: modersmålet og to fremmedsprog. I 2011 har nævnet besvaret et omfattende spørgeskema for dansk samt udarbejdet en rapport om de danske forhold i samarbejde med prof. Anne Holmen. Projektets samlede resultater præsenteres i 2012. Projektet er finansieret med 10.000 euro i 2011 og 10.000 euro i 2012.

Nævnet har i 2011 endvidere bidraget til endnu en sprograpport i regi af EU-projektet META-net som har til formål at kortlægge den sprogteknologiske situation i de europæiske lande. Også denne rapport præsenteres i 2012.

Forskningsårsværk i 2011

Sprognævnets forskere og seniorforskere har gennemsnitlig 30 % af deres arbejdstid til personligt valgte forskningsprojekter inden for nævnets område, men ikke nødvendigvis jævnt fordelt, således at de i perioder forsker lidt mindre for derefter samlet at afvikle optjent forskningstid. Derudover deltager de i den forskning som instituttet er pålagt eller har påtaget sig. Forskere og seniorforskere som er frikøbt med fondsstøtte til særlige projekter, bruger normalt 90 % af projektiden på forskning og 10 % til institutopgaver. Ph.d.-stipendiater, som er ansat for tre år, har 80 % af deres arbejdstid til personlig forskning, men afvikler normalt deres institutforpligtelser tidligt i ansættelsen. Videnskabelige medarbejdere uden for stillingsstrukturen har ikke personlig forskningstid, men kan deltage i institutforskning. Tabel 1 viser det samlede antal forskningsmånedsværk i 2011 fordelt på medarbejdere. Tabel 2 viser fordelingen på projekter. I opgørelsen medtages alle de opgaver som er knyttet til forskningen, dvs. også forskningsadministration, deltagelse i styregrupper, opbygning af forskningsinfrastruktur, osv. Forskning i sprog og norm er beregnet som 50 % af arbejdet med Retskrivningsordbogen; udarbejdelse af svar i svartjenesten medregnes med 50 %. På samme måde indgår de forskningsrelaterede opgaver i forbindelse med vedligeholdelsen og opbygningen af ord- og svar-samlingen som 50 % forskningstid. Den enkeltes forskningstid pr. projekt er fordelt efter skøn baseret på arbejdsplanen for 2011.

	FM pr. år
Ole Ravnholt (OR)	4,6
Pia Jarvad (PJ)	7,3
Jørgen Schack (JS)	7,3
Margrethe Heidemann Andersen (MHA)	5,2
Anita Ågerup Jervelund (AÅ)	6,1
Jørgen Nørby Jensen (JN)	6,2
Marianne Rathje (MR)	9,1
Anne Kjærgaard (AK)	7,3
Sabine Kirchmeier-Andersen (SKA)	5,5
Philip Diderichsen (PD)	2,6
Line Brink Worsøe (LBW)	9,6
Ida Elisabeth Mørch (IEM)	2,5
I alt	70,9

Tabel 1. Forskningsmånedsværk pr. medarbejder

Instituttet arbejder først og fremmest i projekter hvor de personlige forskningsprojekter indgår som delprojekter i interne eller eksterne forskningsprojekter, og på denne måde øges udbyttet af forskningsindsatsen både for projekterne og den enkelte forsker. Der satses fortsat på at få publiceret artikler i internationale og fagfællebedømte tidsskrifter. Der har i 2011 været anvendt 7 måneder mindre på forskning hvilket først og fremmest skyldes at Anne Kjærgaard havde afsluttet sin ph.d.

	FM pr. år
Sær og sammenskrivning (MHA)	2,9
Importord (PJ)	3,2
Meddelelsesstruktur (OR)	3,6
Nye ord i dansk (PJ, JNJ, MR, SKA)	11,0
Varemærker (JS)	3,6
Sproget i de nye kommunikationsformer/Bandeord (MR)	5,6
Organisationers sprogpolitik (AK)	7,3
Sprogbarometre (SKA)	3,6
Forskning sprog og norm (AÅ, JS, JNJ, MHA)	12,8
Automatisk excerpering (PD, PJ)	1,1
Nordiske svarbaser (IEM, PD)	2,5
Hvordan opfatter vi nye ord? (LBW)	9,6
I alt	66,9

Tabel 2. Forskningsmånedsværk pr. projekt

Nævnet har også i 2011 jævnlige modtaget studerende, praktikanter og forskere fra danske og udenlandske uddannelsesinstitutioner.

PUBLIKATIONER

Instituttets medarbejdere har i løbet af 2011 udgivet 8 netudgivelser, 7 bøger, rapporter eller tidsskrifter og 38 artikler, heriblandt 15 forskningsartikler hvoraf de 6 er fagfællebedømt. Der er endvidere blevet holdt 34 foredrag og indlæg på konferencer, heraf 20 som præsenterer nævnets forskning.

Nævnet har i 2011 udgivet første bind af en ny konferenceseerie som har til formål at præsentere de nyeste forskningsresultater inden for nævnets arbejdsfelt først og fremmest på dansk.

	2008	2009	2010	2011
Netudgivelser	2	3	5	8
Bøger/tidsskrifter/rapporter	4	4	6	7
Artikler – forskning	11	9	11	15
Artikler – formidling	13	30	28	23
Foredrag – forskning	17	8	12	20
Foredrag – formidling	12	15	25	14
I alt	59	69	87	79

Publikationsstatistik

Netudgivelser

www.dsn.dk/sprogprojekter (underside til Sprognævnets hjemmeside)

Gangisproget på Facebook: <http://www.facebook.com/gangisproget>

Kampagnehjemmeside: <http://gangisproget.dk>

Nordisk sprogkoordination: www.nordisksprogkoordination.org

sproget.dk på Facebook: <http://www.facebook.com/sprogetdk>
www.nyeordidansk.dk
Sprognævnets hjemmeside: www.dsn.dk
Sprogportalen: <http://sproget.dk>

Apper

Retskrivningsordbogen på mobilen
Dansk Sprognævns og Gang i sprogets julekalender

Bøger/rapporter/tidsskrifter

- Andersen, Margrethe Heidemann og Jørgen Nørby Jensen (red.) (2011): *Nye ord*. København 12.-13. april 2011. Sprognævnets Konferencereserie 1. Dansk Sprognævn 2011. 132 sider.
- Christensen, Tanya Karoli, Jan Heegård, Torben Juel Jensen, Janus Mortensen, Nicolai Pharaos, Marianne Rathje, Jann Scheuer (red.) (2011): *NyS 41. Nydanske Sprogstudier*.
- Christensen, Tanya Karoli, Torben Juel Jensen, Janus Mortensen Niels Møller Nielsen, Nicolai Pharaos, Marianne Rathje, Jann Scheuer (red.) (2011): *NyS 40. Nydanske Sprogstudier*.
- Christensen, Tanya Karoli, Torben Juel Jensen, Janus Mortensen Niels Møller Nielsen, Nicolai Pharaos, Marianne Rathje, Jann Scheuer, John Tøndering (red.) (2010): *NyS 39. Nydanske Sprogstudier*. (Udsendt i 2011).
- Jarvad, Pia (hovedredaktør): *Sprog i Norden 2011*. Nordisk Sprogkoordination 2011.
- Jensen, Jørgen Nørby og Sabine Kirchmeier-Andersen (red.) (2011): *Nyt fra Sprognævnet 14*.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine (2011): *Årsberetning 2010*.

Andre publikationer

Artikler – Forskning

- Andersen, Margrethe Heidemann og Philip Diderichsen: „Sjældne og sære sammensætninger“. I: *NyS 41. Nydanske Sprogstudier*. Dansk Sprognævn 2011, s. 40-65.
- Andersen, Margrethe Heidemann: „Leksikaliserede sammensætninger – om særskrivninger og sammensætninger i moderne dansk“. I: *Nye Ord. København 12.-13. april 2011*. Sprognævnets konferencereserie 1. Dansk Sprognævn 2011, s. 119-132.
- Andersen, Margrethe Heidemann: „Særskrivning og sammenskrivning i dansk“. I: *13. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog*, Århus Universitet, 14.-15.10.2010. Nordisk Institut, Aarhus Universitet 2011, s. 43-54.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine (2011): „Language Technology for Language Institutions“. I: Stickel, Gerhard & Tamás Váradi (eds.): *Language, Languages and New Technologies. ICT in the Service of Languages*. Duisburg Papers on Research in Language and Culture. Vol. 87. Peter Lang 2011, s. 21-32.
- Kjærgaard, Anne (2011): „Det laaange seje træk, del 2. Mere om Sprogpolitik for Danmarks Domstole“. I: *Nyt fra Sprognævnet 2011/2*, s. 7-12.

- Kjærgaard, Anne (2011): „Nytter det? – Om de tekstlige effekter af sprogpoltiske projekter i offentlige institutioner“. I: *NyS 40. Nydanske Sprogstudier*, s. 90-116.
- Kjærgaard, Anne (2011): „Virker sprogpoltikken?“. Tilgængelig på <http://sprogmu-seet.dk/sprogpolitik/virker-sprogpolitikken/>.
- Rathje, Marianne & Daisy S. Grann Kjær (2011): „Unge og gamle holdninger til bandeord“, i: *Nyt fra Sprognævnet*, 2011/4, s. 1-10.
- Rathje, Marianne (2011): „Quotations and quotatives in the speech of three Danish generations“. I: F. Gregersen, J. Parrot & P. Quist: *Language Variation – European perspectives III: Selected papers from the 5th International Conference on Language Variation in Europe (ICLaVE 5)*, Copenhagen, June 2009, Studies in Language Variation 7, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam, s. 71-82.
- Rathje, Marianne (2011): „Hænger vi fast i vores generationsprog?“. I: *Studier i Nordisk 2008-2009*, s. 175-207.
- Rathje, Marianne (2011): „Fuck, fandme og for pokker. Danske bandeord i tre generationers talesprog“. I: *Språk och stil 21*, s. 81-109.
- Ravnholt, Ole: „Links og topics i tredje klasse“. I: *13. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog, Aarhus Universitet 14.-15. oktober 2010*. Nordisk Institut, Aarhus Universitet 2011, s. 261-274.
- Ravnholt, Ole: „Om grundlaget for sproglig normering i Danmark“. I: *Sprog i Norden 2011*, s. 167-181.
- Schack, Jørgen: „Adverbium + præposition – ét eller to ord?“. I *Nyt fra Sprognævnet*, 2011/3, s.1-7.
- Schack, Jørgen: „Grammatiske r-fejl“. I *Mål og Mæle*, 3-2011, s. 18-25.

Artikler – Formidling

- Andersen, Margrethe Heidemann og Ole Ravnholt: „NemID“. I: *Nyt fra Sprognævnet* 2011/2, s. 15.
- Andersen, Margrethe Heidemann: „Den nye sort“. I: *Nyt fra Sprognævnet* 2011/2, s. 14-15.
- Jensen, Jørgen Nørby: „Dræsine, plimsoller og pappenhejmer“ [klumme]. I: *Jyllands-Posten*, 17.9.2011.
- Jensen, Jørgen Nørby: „Duft og lugte“ [klumme]. I: *Jyllands-Posten*, 2.4.2011.
- Jensen, Jørgen Nørby: „Holde hånden over eller under nogen?“. I: *Nyt fra Sprognævnet* 2011/3, s. 13.
- Jensen, Jørgen Nørby: „Ny sproglitteratur 2010. Danmark“. I: *Sprog i Norden 2011*, s. 216-224.
- Jensen, Jørgen Nørby: „Nye ord – datering og redigering“. I: Margrethe Heidemann Andersen og Jørgen Nørby Jensen (red.): *Nye ord. København 12.-13. april 2011*. Sprognævnets Konferenciserie 1. Dansk Sprognævn 2011, s. 41-57.
- Jensen, Jørgen Nørby: "Rollemodel". I: *Nyt fra Sprognævnet* 2011/1, s. 12.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine (2011): „Sriver sgu sårm de passer mar. Om danske forfatters forhold til retskrivningen“. I: Fahl, L., J. Gehlert & L. Trap-Jensen: *Ordmagneten. Festschrift til Jørn Lund*. Gyldendal. København.

- Kirchmeier-Andersen, Sabine (2011): „Sproghaj – kan det være positivt?“. I: *Nyt fra Sprognævnet*, 3/2011.
- Kjærgaard, Anne: „Idioter, åndssvage og psykisk udviklingshæmmede“ [klumme]. I: *Jyllands-Posten* d. 15.10. 2011.
- Kjærgaard, Anne: „Jeg elsker dig – sikkert!“ [klumme]. I: *Jyllands-Posten* d. 28.5. 2011.
- Kjærgaard, Anne: „Plain Language and the Danish Language Council“. Brochure om klarsprogsarbejdet i Danmark. (Udarbejdet som del af materialet på stand om Dansk Sprognævn, PLAIN 2011).
- Mørch, Ida Elisabeth og Rathje, Marianne: „Mainstreaming“. I: *Nyt fra Sprognævnet* 2011/3, s. 11-12.
- Pedersen, Line og Ole Ravnholt: „Værd at vide om afdelingsnavne“. 2 s. <http://dsn.dk/sproghjaelp/vejledninger-om-sprog>.
- Rathje, Marianne (2011): „Stigma og sprog“. I: P. Vendsborg m.fl.(red.): *Dømt på forhånd – om stigmatisering af mennesker med psykisk sygdom*, PsykiatriFondens Forlag, s. 37-45.
- Ravnholt, Ole: „Deiksis som vinden blæser“. I: *Nyt fra Sprognævnet* 2011/4, s. 11-15.
- Ravnholt, Ole: „Det seneste skrig“. I: *Nyt fra Sprognævnet* 2011/1, s. 12-13.
- Ravnholt, Ole: „GPS eller gps?“. I: *Nyt fra Sprognævnet* 2011/1, s. 14-15.
- Ravnholt, Ole: „Ikke et særskilt rum eller et aspekt, men det jeg gør“. I: *Spindet*, 11. årg. nr. 1, s. 16-18.
- Ravnholt, Ole: „Madlavning for finere mænd“. I: *Nyt fra Sprognævnet* 2011/1, s. 9-11.
- Ravnholt, Ole: „Støttespiller“. I: *Nyt fra Sprognævnet* 2011/1, s. 13-14.

Foredrag og konferenceindlæg

Forskning – Foredrag

- Andersen, Margrethe Heidemann: „English in Danish. Language Attitudes in Denmark“. Foredrag på 6. *Internationale Konferenz zur Jugendsprache 2011. Dynamiken und kulturelle Kontexte*. Freiburg, Tyskland, 31.3. til 2.4.2011.
- Jarvad, Pia og Carl Christian Olsen: „Grønlandsk-engelsk Ordbog“. *Sprognævnenes årsmøde* på Grønland 23.-25.8.2011
- Jarvad, Pia: „Afløsningsord, eufemismer og anden synonymdannelse som motor for nyordsdannelse“. *Dansk Sprognævns konference om nye ord*, 13.4.2011.
- Jarvad, Pia: „Klarsprog i forne tider“. *Konference om juridisk sprog i Norden*, Island, 11.10.2011.
- Jarvad, Pia: „Nordisk børneordbog på nettet“. *Foreningen LEDA*, København, 23.11.2011
- Kirchmeier-Andersen, Sabine: „Det nordiske svarbaseprojekt“. *Sprognævnenes netværksmøde*. Grønland 23.-25.8.2011.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine: „Europæiske og nordiske sprogbarometre“. *Sprognævnenes netværksmøde*. Grønland 23.-25.8.2011.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine: „European Language Monitor“. *EFNIL's års-møde i London* 25.-26.10.2011.

- Kirchmeier-Andersen, Sabine: „Language technology for lesser used languages“. *META-FORUM*. Budapest 27.-28. 6. 2011.
- Kjærsgaard, Anne: „A campaign for plain language in the municipality of Copenhagen – from textual effects to organisational context“. Foredrag på konferencen *PLAIN 2011*. Sverige. 11.6. 2011.
- Kjærsgaard, Anne: „Hvad er god sproglig rådgivning?“. Præsentation af Anne Kjærsgaards forskningsprojekter på overbygningskurset *Faglig Formidling* (v. Gitte Gravengaard), INSS, Københavns Universitet. 9.12.2011.
- Kjærsgaard, Anne: „Sproglig rådgivning i det offentlige – præsentation af et forskningsfelt“. Oplæg på Dansk Sprognævns repræsentantskabsmøde. 7.10. 2011.
- Kjærsgaard, Anne: „Sådan skriver vi – eller gør vi?“. Præsentation af ph.d.-afhandling for de danskstuderende ved Charles University in Prague, Tjekkiet. 19.4. 2011
- Kjærsgaard, Anne: „Sådan skriver vi – eller gør vi?“. Præsentation af ph.d.-afhandling på overbygningskurset *Sprog og Norm* (v. Yngve Søndergaard), INSS, Københavns Universitet. 15.4.2011.
- Kjærsgaard, Anne: „Sådan skriver vi i Danmarks Domstole – måske!? – en effektanalyse af et klarsprogsprojekt“. Oplæg på konferencen *Juridisk sprog i Norden*, Island. 11.10.2011.
- Kjærsgaard, Anne: „Sådan skriver vi i Danmarks Domstole – måske!?“. Oplæg på kurset *Målrettet Juridisk Kommunikation og Retorik* (v. Anne Lise Kjær), Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet. 6.10.2011.
- Kjærsgaard, Anne: „Sådan skriver vi – eller gør vi?“. Foredrag i *Selskab for Nordisk Filologi*. 24.3.2011.
- Kjærsgaard, Anne: „Sådan skriver vi – eller gør vi?“. Præsentation af ph.d.-afhandling for de dansk- og svenskstuderende på Osaka Universitet, Japan. 2.8.2011.
- Mørch, Ida Elisabeth: „Det nordiske svarbaseprojekt“. *Sprognævnenes netværksmøde*. Grønland 23.-25.8.2011.
- Rathje, Marianne: „Do young people swear more than other generations?“. *International Conference on Language and Variation in Europe 6*, Freiburg Universitat, 30.6.2011.
- Rathje, Marianne: „Do young people swear more often than other generations?“. *The Sixth International Conference on Youth Language 2011*, Freiburg Universitat, 1.4.2011.
- Ravnholt, Ole: „Reference og specifikation; anafori, substitution, ellipse“. *Festseminar i anledning af hundredearsdagen for udgivelsen af Mikkelsens Ordføjningslære*, Aarhus Universitet, 13. og 14.10.2011.

Formidling – Foredrag

- Jarvad, Pia: „Nordens Sprog“. Foredrag for seniorhøjskolen AOF i Ballerup. 17.11.2011.
- Jarvad, Pia: „Nye ord“. Foredrag om nye ord på Folkeuniversitetet, København. 5.4.2011.

- Jensen, Jørgen Nørby: „Nye ord – datering og redigering“. Dansk Sprognævns konference om nye ord. 12.4.2011.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine: „Det danske sprog“. AOF i Farum 1.11.2011.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine: „Sprogets udvikling, klarsprog og ændringerne i RO12“. Netværk for direktionssekretærer. 12.10.2011.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine: „Det danske sprogs udvikling og ændringerne i RO12“. Rødding Højskole. 15.8.2011.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine: „Hvad laver Dansk Sprognævn?“. Netværk for danske og svenske erhvervsoversættere. 16. 6. 2011.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine: „Det danske sprog“. Gladsaxe Rotaryklub. 29.9.2011.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine og Bodil Aurstad: „Mobilitet, nordiske sprog og Nordplus“ [paneldebat]. Nordisk Ministerråd. Helsingfors. 24. og 25.5.2011.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine: „Sproghaj-foredrag“. Dronninglund Gymnasium. 17.1.2011.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine: „Sproghaj-foredrag“. Grenå Handelsskole. 18.2.2011.
- Kjærgaard, Anne og Marianne Rathje: „Sproget i DR – forkert, engelsk og groft?“, foredrag på LARM's symposium Sprog og sprognormer i DR, Københavns Universitet. 11.4.2011.
- Kjærgaard, Anne: „Forstår borgerne hvad SKAT skriver?“. Posterpræsentation på Julius Bomholt-seminaret. Kulturministeriets Forskningsudvalgs årlige seminar. 1.12.2011.
- Kjærgaard, Anne: „Nordisk Sprogkoordinations hjemmeside“. Præsentation på netværksmødet for de nordiske sprognævn 2011. Grønland. 25.8.2011.
- Kjærgaard, Anne: „Nyt nordisk klarsprogsprojekt“. Præsentation på netværksmødet for de nordiske sprognævn 2011. Grønland. 25.8.2011.
- Kjærgaard, Anne: „Skriv klart og konkret“. Oplæg for medarbejdere i Københavns Kommunes Kultur- og Fritidsforvaltning. København. 18.5.2011.
- Kjærgaard, Anne: „Sprognævnets historie 1955-2011“. Oplæg for de dansk- og svenskstuderende på Osaka Universitet, Japan. 2.8.2011.
- Mørch, Ida Elisabeth: Foredrag om sproget.dk. Undervisning på Folkeuniversitetet, 12.4.2011.
- Rathje, Marianne: „Netværket for Nordisk Sprog og Sprogforståelse i de nye Kommunikationsformer (NoSSinK)“. Sprognævnets netværksmøde på Grønland 23.-25.8.11.

Aktivitetsplan for 2012

Nævnet har med udgangen af 2010 færdigformuleret en ny rammeaftale for perioden 2011-2014. Rammeaftalen består af en hovedaftale samt bilag som omfatter omverdensanalyse, strategi og økonomi. Nævnet har fået en særbevilling på 2 mio. kr. fordelt over 3 år.

Nævnet har i 2012 fuldt fokus på at færdiggøre den nye Retskrivningsordbog 2012 samt efterfølgende udviklingen af metoder til løbende opdatering af ordbogen på nettet. Endvidere vil der være et stort arbejde forbundet med at formidle ændringerne til skoler og offentlige institutioner og med at hjælpe institutioner og virksomheder med ordlister til stavekontroller og anden sproglig software. Nævnet arbejder videre med opdateringen af Nye ord i dansk og indsamling af data til forskning i sproget i de nye kommunikationsmedier, dog i et lidt langsommere tempo end oprindeligt planlagt.

Nævnet er fra 2011 til 2013 med i et EU-projekt der har til formål at kortlægge sprogenes status i 16 EU-lande og udvikle et værktøj der skaber overblik og muliggør sammenligning. Der kortlægges bl.a. oplysninger om sprogpolitik og lovgivning, sproget i undervisning og højere uddannelse, erhvervslivet og kulturen. Projektet ligger i forlængelse af nævnets arbejde med at udvikle et dansk og nordisk sprogbarometer (et projekt under Netværket for Sprognævnene i Norden). Projektet gennemføres i samarbejde med British Council i Danmark.

Der forventes eksterne indtægter i 2012 på ca. 3. mio. kr. Beløbet er 0,5 mio. kr. lavere end i 2011, bl.a. fordi Sprogkampagnen stopper. Beløbet er dog alligevel højere end forventet da der i mellemtiden er opnået ekstern finansiering til et postdocprojekt for Anne Kjærgaard om borgernes opfattelse af sproget i breve fra det offentlige.

Nordisk Sprogkoordination skal evalueres i 2012 hvorefter Nordisk Ministerråd skal tage stilling til om funktionen skal fortsætte, og om den i givet fald fortsat skal være placeret i Dansk Sprognævn. Hvis det ikke bliver tilfældet, vil de eksterne indtægter falde med yderligere 1,8 mio. kr. i 2013. Det skal dog tilføjes at de fleste af disse midler ikke går til aktiviteter i nævnet, men i hele Norden. Nævnets andel i midlerne udgør ca. 300.000 kr. til frikøb og administrationsbidrag samt ca. 50.000 kr. til rejser i forbindelse med de nordiske projekter. Nævnet søger løbende supplerende midler til de forskningsområder som er fastlagt i rammeaftalen, dels for at øge kvaliteten i forskningen og dels for at øge mulighederne for at gøre sig gældende forskningsmæssigt på internationalt niveau.

Det forventes at lanceringen af den nye Retskrivningsordbog i slutningen af 2012 vil generere supplerende indtægter fra og med 2013, men det er med den nuværende situation på ordbogsmarkedet meget sandsynligt at indtægterne vil være væsentligt lavere end ved lanceringen af den nugældende ordbog som kom i 2001. Dog står det allerede nu klart at ordbogen og dermed viden om den officielle

retskrivning bedst spredes hvis den formidles på mange forskellige platforme, dvs. som trykt ordbog, på nettet, på mobile platforme, i ordbogsportaler, som del af undervisningssoftware, som ordliste til stavetrol osv. En udfordring i 2012 vil være at finde en passende forretningsmodel til de nye distributionsformer.

Nævnet er i fuld gang med at forberede flytningen til Rosenørns Allé. Det kræver ekstra resurser at overvåge og bidrage til byggeprojektet uden at de mange andre vigtige projekter trænges i baggrunden, og det vækker bekymring at der i 2012 fra centralt hold både skal indføres nye arbejdsgange omkring økonomistyringen og et nyt styresystem på computerne. I den forbindelse er vi opmærksomme på at de problemer der opstod ved overdragelsen af nævnets it-infrastruktur til Statens It stadig ikke er løst, og at nævnet bruger uforholdsmæssigt mange resurser på lokal it-administration. Nævnets medarbejdere og ledelse ser imidlertid fortsat positivt på udviklingsmulighederne på Rosenørns Allé og ser frem til at der kommer en tilfredsstillende løsning på it-situationen.

Regnskab 2011

Resultatopgørelse drift	Almindelig virksomhed		Bevillingstal
	Regnskab 2011		Budget 2011
Driftsresultat			
Bevilling - TB/Akt.	9.200.000,00	kr.	9.200.000,00 kr.
Anvendt af tidl. overskud	0,00	kr.	0,00 kr.
Årets overskud fra 2010	0,00	kr.	416.600,00 kr.
	9.200.000,00	kr.	9.616.600,00 kr.
Ordinære driftsindtægter			
Salg af Nyt fra Sprognævnet	209.604,15	kr.	200.000,00 kr.
Salg af NyS, Nydanske Sprogstudier	85.955,40	kr.	100.000,00 kr.
Salg af Retskrivningsordbogen	247.519,12	kr.	200.000,00 kr.
Salg af andre publikationer	23.693,94	kr.	0,00 kr.
Salg ved foredragsvirksomhed	15.976,62	kr.	0,00 kr.
Tilskud til egen drift (NOSK / Sprogkampagne)	8.641.593,82	kr.	2.800.000,00 kr.
Igangv. projekter overf. til 2012 (NOSK / Sprogkampagne)	-3.006.529,40	kr.	0,00 kr.
Ordinære driftsindtægter i alt	6.217.813,65	kr.	3.300.000,00 kr.
Ordinære driftsomkostninger			
Husleje	2.380.886,40	kr.	2.500.000,00 kr.
Rejse og befordring	513.949,70	kr.	0,00 kr.
Repræsentation	93.533,76	kr.	0,00 kr.
Serviceaftaler, køb af it-tjenesteydelser og it til forbrug	573.441,36	kr.	0,00 kr.
Formandshonorar og honorar til fremmed hjælp	162.582,13	kr.	0,00 kr.
Regnskabsomkostninger (inkl. nordisk arbejde og arb.giverudgifter)	633.099,64	kr.	0,00 kr.
Trykkeriudgifter	190.494,78	kr.	0,00 kr.
Porto og forsendelse	118.325,06	kr.	2.976.600,00 kr.
Hjemmesiden og sproget.dk	191.479,08	kr.	0,00 kr.
Konferencer – konsulentbistand (inkl. NOSK / Sprogkampagne)	2.715.567,52	kr.	0,00 kr.
Kontorartikler og mindre kontorinventar	25.113,53	kr.	0,00 kr.
Bøger og blade (øvrige materialer og medlemskontingenter)	104.750,86	kr.	0,00 kr.
Telefonudgifter og øvrige udgifter	104.024,26	kr.	0,00 kr.
Hensættelser (Statens It og vandskade)	250.000,00	kr.	0,00 kr.
Forbrugsomkostninger i alt	8.057.248,08	kr.	5.476.600,00 kr.

	Regnskab 2011	Budget 2011
Personaleomkostninger		
Lønninger	7.703.759,36 kr.	6.000.000,00 kr.
Pension	1.240.006,43 kr.	900.000,00 kr.
Lønrefusion	-1.940.176,00 kr.	0,00 kr.
Andre personaleomkostninger	-187.341,13 kr.	100.000,00 kr.
Personaleomkostninger i alt	6.816.248,66 kr.	7.000.000,00 kr.
Andre ordinære driftsomkostninger		
	0,00 kr.	0,00 kr.
Af- og nedskrivninger	397.598,96 kr.	400.000,00 kr.
Ordinære driftsomkostninger i alt	15.271.095,70 kr.	12.876.600,00 kr.
Resultat af ordinære drift	146.717,95 kr.	40.000,00 kr.
Andre driftsposter		
Andre driftsindtægter	0,00 kr.	0,00 kr.
Andre driftsomkostninger	0,00 kr.	0,00 kr.
Resultat før finansielle poster	146.717,95 kr.	40.000,00 kr.
Finansielle poster		
Finansielle indtægter	39.514,57 kr.	50.000,00 kr.
Finansielle udgifter	85.010,46 kr.	90.000,00 kr.
Resultat før ekstraordinære poster	101.222,06 kr.	0,00 kr.
Ekstraordinære poster		
Ekstraordinære indtægter	0,00 kr.	0,00 kr.
Ekstraordinære udgifter (bortfald)	0,00 kr.	0,00 kr.
Årets resultat	101.222,06 kr.	0,00 kr.

Der er givet tilsagn til at nævnet kan videreføre overskud 2011 til regnskabsåret 2012, og overskuddet forventes anvendt i forhold til færdiggørelsen af Retskrivningsordbogen.

Under ordinære driftsindtægter og -omkostninger indgår det nordiske arbejde og Sprogkampagnen 2009-2011.

A photograph of a modern office interior. In the foreground, a long, white, rectangular table is partially visible. A person is sitting at the table, looking towards the right. The background shows a glass-walled office space with desks and chairs. The ceiling has recessed lighting. The overall atmosphere is bright and professional.

Dansk Sprognævn

H.C. Andersens Boulevard 2 · DK-1553 København V

Telefon: +45 33 74 74 00 · Fax: +45 33 74 74 20

Spørgetelefon.: +45 33 74 74 74

mandag-torsdag 10-12 og 13-15

www.dsn.dk